

Puoluerahoituksen valvonta 2025 - Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus

Valtiontalouden tarkastusviraston
eduskunnalle annettavat kertomukset

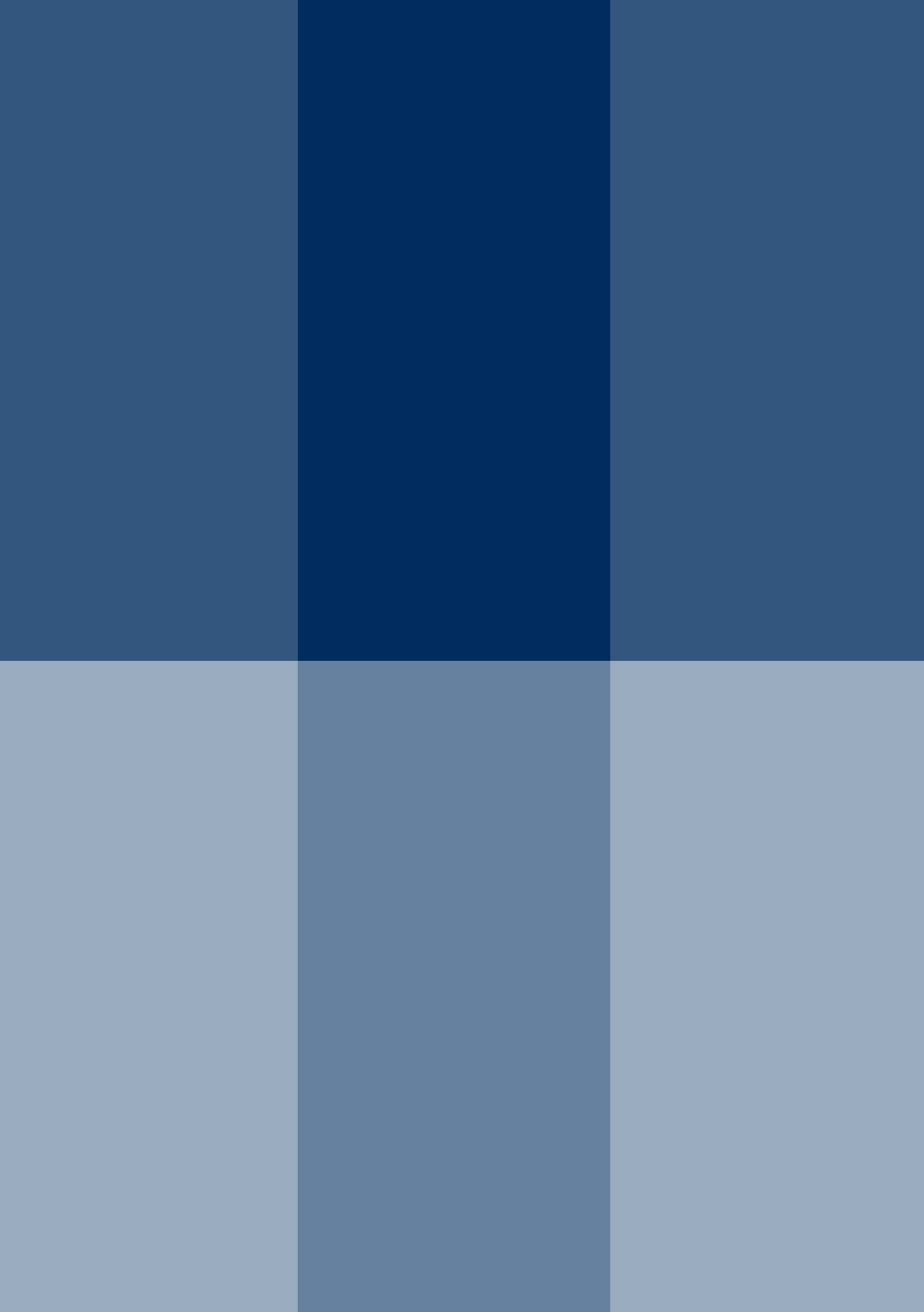
K 6/2026 VP

Puoluerahoituksen valvonta 2025 - Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus

Valtiontalouden tarkastusviraston
eduskunnalle annettavat kertomukset

K 6/2026 VP

Eduskunnalle

Valtiontalouden tarkastusvirasto on valvonut puoluelain (10/1969) tarkoittamaa tukea ja valtionavustuksen käyttöä sekä ilmoitettavien asiakirjojen laatimista ja toimittamista koskevien säännösten noudattamista.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa puoluelain 9 e §:n 4 momentin tarkoittaman vuosittaisen kertomuksen toiminnastaan puoluerahoituksen valvonnassa. Valvontaan sisältyvien tarkastusten tarkastusajanjakso vaihtelee organisaatioittain.

Helsingissä 26. maaliskuuta 2026

Sami Yläoutinen
pääjohtaja

Malviina Vahtera
ylitarkastaja

Julkaisutiedot

ISSN-L 1796-9530

ISSN 1796-9530 (nid.)

ISSN 1796-9646 (pdf)

URN:NBN:vtv-K62026vp

<http://urn.fi/urn:nbn:vtv-K62026vp>

Dnro

D/74/04.02.06/2026

Painopaikka

PunaMusta Oy

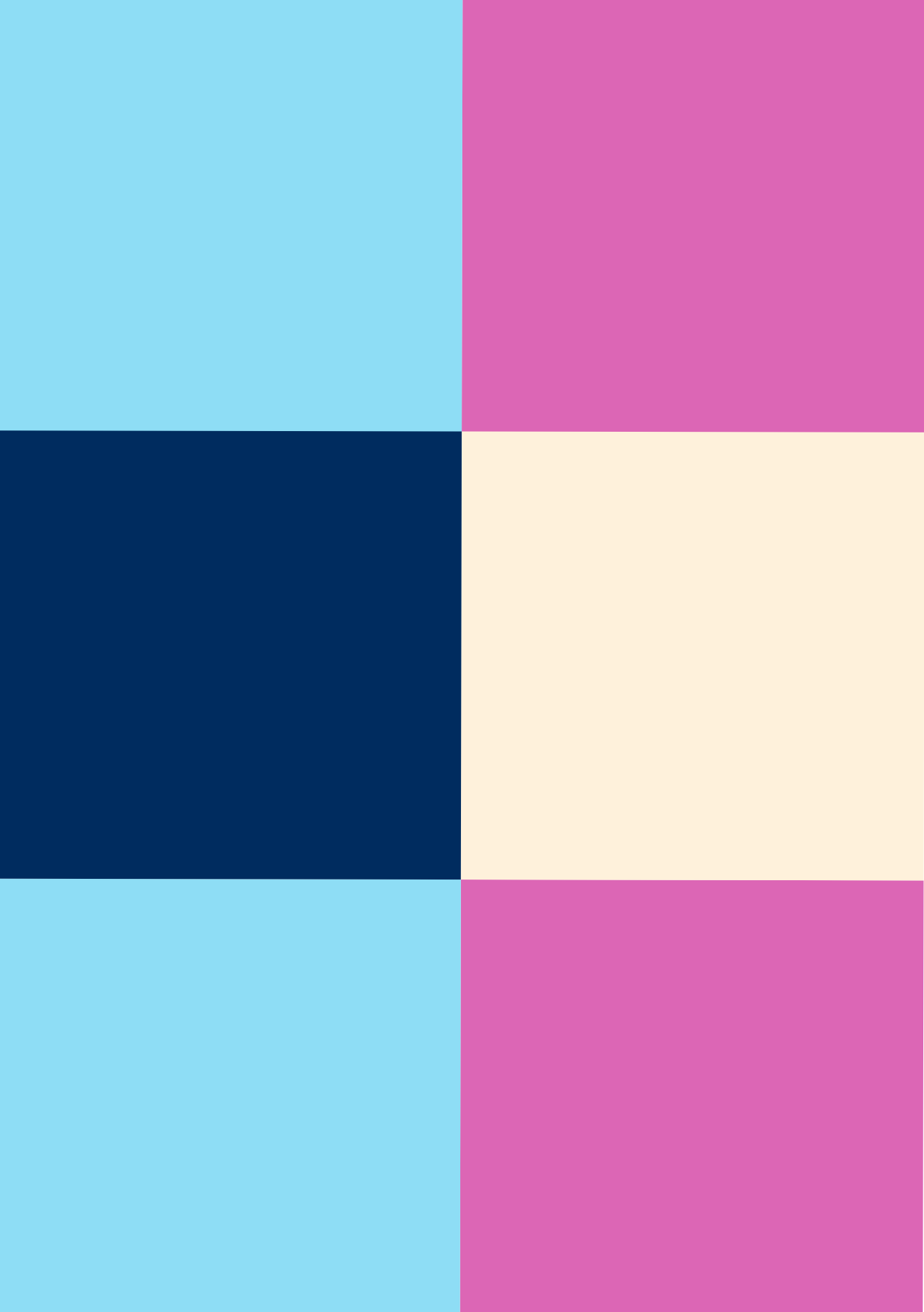
Helsinki 2026

Kuvatiedot

Valokuva sivulla 14 Juho Paavola; sivuilla 26 ja 48
Getty Images; sivulla 40 Jessika Laakkonen; sivulla 56
Hanne Salonen (Eduskunta); ja sivulla 72 Ville-Veikko
Heinonen.

Sisällys

	Valvonnan päähavainnot	9
1	Tarkastusviraston valvontatoimenpiteet	15
1.1	Valvonta ja tarkastus	15
1.2	Valvottavat	17
1.3	Valvontatoimenpiteet vuonna 2025	22
2	Puoluerahoitus: Ulkopuolinen tuki	27
2.1	Mitä valvotaan	27
2.2	Valvonta ja havainnot vuodelta 2025	33
3	Puoluerahoitus: Vaalirahoitus	39
3.1	Mitä valvotaan	39
3.2	Valvonta ja havainnot vuodelta 2025	42
4	Tarkastusvirastolle toimitettavat tiedot ja asiakirjat	47
4.1	Mitä valvotaan	47
4.2	Valvonta ja havainnot vuodelta 2025	50
5	Puolueiden valtionavustus eli puoluetuki	55
5.1	Mitä valvotaan	55
5.2	Valvonta ja havainnot vuodelta 2025	59
6	Valvontavaltuuksien rajoitukset sekä puoluelain uudistustarpeet	71
	Liite 1: Puoluerahoitustarkastukset vuonna 2025	77
	Liite 2: Eduskuntapuolueet, valtionavustuspäätöksessä mainitut puolueyhdistykset sekä puolueiden lähiyhteisöt	79
	Liite 3: Tilastotietoa puoluerahoituksesta	82
	Viitteet	87

Valvonnan päähavainnot

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) valvoo, että puolueet, puolueyhdistykset ja puolueiden lähiyhteisöt noudattavat puoluerahoitusta koskevia lakeja. Lisäksi VTV toimii puolueiden valtionavustusta eli puoluetukea valvovana viranomaisena. Tässä kertomuksessa luodaan yleiskatsaus puoluerahoitusvalvonnan ja -tarkastusten havaintoihin vuodelta 2025. Havainnot koskevat valvottavien toimia vuosina 2021–2024.

Puolueille, puolueyhdistyksille ja lähiyhteisöille on puoluelaisissa (10/1969) asetettu rahoituksen avoimuutta edistäviä velvoitteita: niiden on julkistettava vaalirahoituksensa, saamansa merkittävä ulkopuolinen tuki sekä toimitettava Valtiontalouden tarkastusvirastoon kirjanpitoonsa, tilinpäätöksensä ja muita varojen käyttöä koskevia asiakirjoja.

Puoluerahoituksen avoimuudella pyritään ehkäisemään korruptiota ja epäasiallisiin sidonnaisuuksiin perustuvaa vaikuttamista puolueiden toimintaan. Avoimuuden arvioidaan lisäävän kansalaisten luottamusta poliittiseen toimintaan ja parantavan siten myös äänestysaktiivisuutta.

Valvonta kohdistuu puoluetukea saaviin yhteisöihin

Tarkastusviraston valvottavia ovat kaikki puolueet, niiden lähiyhteisöt sekä valtioneuvoston puoluetukipäätöksessä mainitut puolueyhdistykset. Valvottavia puolueita ja puolueyhdistyksiä on noin 150–170. Valvottavien yhteisöjen määrä vaihtelee sen mukaan, montako eri puolueyhdistystä on mainittu valtionavustuspäätöksessä vuosittain. Tästä valvottavien tahojen kokonaisuudesta tarkastusvirasto valitsee vuosittain noin 30–65 kohdetta tarkastukseen.

Vuonna 2025 Valtiontalouden tarkastusvirasto tarkasti 61 valvottavan toimintaa. Se tarkasti kaikki valtionavustusta saavat puolueet (9), muita puolueita (2) sekä puolueiden piirijärjestöjä (50).

Valvottavien täytyy tehdä ilmoitus niiden saamasta ulkopuolisesta tuesta puoluerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin, jota tarkastusvirasto ylläpitää. Vuosina 2021–2024 valvottavat ilmoittivat rekisteriin saamaansa ulkopuolista tukea kaikkiaan 20,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 aikana tukisuorituksia ilmoitettiin yhteensä noin 4 miljoonaa euroa (vuonna 2023 summa oli 7,9 miljoonaa euroa). Valtionavustus poliittiseen toimintaan oli vuonna 2024 noin 34,56 miljoonaa euroa.

Keskeiset havainnot puoluerahoituksen valvonnasta

Valvonnassa havaittiin edellisten vuosien tapaan, että valvottavat eivät olleet ilmoittaneet kaikkea ulkopuolista tukea ajantasaisella ilmoituksella puoluerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin. Puoluelain mukaan ilmoitusrajan ylittävistä tuesta pitää tehdä ajantasainen ilmoitus ilmoitusrekisteriin.

Vuonna 2025 tarkastetut valvontakohteet lisäsivät aiemmille vuosille (2021–2024) kohdistuneita ajantasaisia ilmoituksia ilmoitusrekisteriin tarkastusten perusteella yhteensä noin 189 000 euron edestä. Kaiken kaikkiaan valvottavat tekivät takautuvasti ajantasaisia ilmoituksia vuosille 2021–2024 noin 399 000 euron edestä. Tämän lisäksi valvottavat korjasivat ja täydensivät aiemmin tekemiään ilmoituksia sekä ilmoitusten yhteenvedoja tarkastusten aikana. Ajantasaiset ilmoitukset ovat täydennysten jälkeen olennaisilta osin oikein ja ne antavat tarkastettujen yhteisöjen saamasta tuesta olennaisilta osin oikeat tiedot.

Valvottavat olivat noudattaneet ulkopuolista tukea koskevia puoluelain säännöksiä pääosin hyvin. Yksi valvottava oli vastaanottanut tukea samalta tukijalta yli puoluelain salliman maksimirajan (30 000 euroa). Valvottava oli tehnyt vastaanottamastaan 50 000 euron suorituksesta asianmukaisesti ajantasaisen ilmoituksen puoluerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin.

Tarkastusvirasto ei saanut valvonnan aikana kaikkien valvottavien kirjanpitoa tarkastuksia varten. Neljä valvottavaa ei toimittanut lainkaan kirjanpitoaan tarkastusta varten, ja kolme toimitti sen osittain. Tarkastusvirasto ei siten voinut varmistua kaikkien valvottavien osalta siitä, onko valvottava vastaanottanut tukisuorituksia, joista olisi pitänyt ilmoittaa, tai onko tukea koskevia puoluelain velvoitteita noudatettu.

Valvottavat toimittivat pääosin vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen erittelyt europarlamenttivaaleista ja presidentinvaalista

puoluerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin. Viisi valvottavaa toimitti kokonaan puuttuneen erittelyn vasta tarkastuksen aikana, ja muutamassa erittelyssä oli puutteita.

Valvonnassa todettiin, että puoluelain mukaisia asiakirjoja, tilityksiä ja tietoja puuttui ilmoitusrekisteristä. Valvottavia pyydettiin toimittamaan puuttuvia asiakirjoja ja tietoja sekä tarvittaessa korjaamaan tarkastusviraston havaitsemia virheitä. Valvottavat toimittivat puuttuneita asiakirjoja ja tietoja ilmoitusrekisteriin tarkastusten aikana. Lisäysten jälkeen valvottavat ovat pääosin toimittaneet puoluelain mukaiset asiakirjat ja tiedot ilmoitusrekisteriin tarkastusajanjaksolta. Joiltain valvottavilta asiakirjoja puuttuu edelleen. Aineistoja puuttuu yksittäisiltä piirijärjestöiltä ja yhdeltä pienpuolueelta.

Vuonna 2025 kaikkia tarkastuksia ei saatu toteutettua suunnitellusti, sillä tarkastusvirasto ei poikkeuksellisesti tavoittanut lainkaan osaa yhden eduskuntapuolueen piirijärjestöistä tarkastusta varten. Puolueen tarkastuksessa saadun tiedon mukaan osassa näistä piirijärjestöistä ei ollut tarvittavia henkilöitä, eikä siksi toimintaa. Tästä syystä kyseiset yhdistykset eivät kyenneet toimittamaan puoluelain edellyttämiä asiakirjoja vuosilta 2023–2024.

Ilmoitusrekisteristä puuttuu yhä puoluelain mukaisia asiakirjoja (20.1.2026 tilanteessa). Valvonta jatkuu niiden valvottavien osalta, joiden tiedoissa on puutteita. Tarkastusvirasto voi velvoittaa niitä täyttämään lain mukaiset velvollisuutensa sakon uhalla.

Keskeiset havainnot puolueiden valtionavustuksen eli puoluetuen käytön valvonnasta

Puoluetuki on tarkoitettu käytettäväksi puolueiden poliittisen toiminnan sekä niiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen. Puolueen on käytettävä saamastaan avustuksesta viisi prosenttia puolueen piirijärjestöjen toimintaan ja vastaava viisi prosenttia puolueen naisten poliittiseen toimintaan.

Puolue saa siirtää valtionavustusta eteenpäin, mutta valtionavustuslain 7 §:n mukaan osapuolten pitää laatia siirrosta ja valtionavustuksen käytöstä sopimus. Sopimusten tulee noudattaa alkuperäisiä valtionavustuksen myöntöehtoja. Vuoden 2025 valvonnassa havaittiin, että puolueet olivat pääsääntöisesti tehneet valtionavustuslain 7 §:n mukaisesti sopimukset vuosien 2021–2024 puoluetuen siirtämisestä omien piirijärjestöjensä, naisjärjestöjensä ja muiden tahojen, kuten osakeyhtiöiden, kanssa.

Sopimusmenettelyissä havaittiin valvonnassa vain pienimuotoisia puutteita. Osa puolueista ja piirijärjestöistä oli tehnyt vaalikausittaisia tai toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia valtionavustuksen siirtämisestä eteenpäin. Valtionavustuspäätöksiä tehdään kuitenkin vuosittain tai vaalikauden vaihtuessa jopa kaksi kertaa vuodessa. Toistaiseksi voimassa olevissa ja vaalikausittaisissa sopimuksissa piilee riski, että sopimusehdot eivät sopimuskauden lopussa enää vastaa ajantasaisen valtionavustuspäätöksen ehtoja. Tarkastusvirasto suosittelee, että puolueet ja puolueyhdistykset tekevät valtionavustussopimukset vuosittain tai muuten huolehtivat, että vaalikaudeksi tai pidemmäksi aikaa tehdyt valtionavustussopimukset noudattavat alkuperäisiä valtionavustuspäätöksen ehtoja.

Tarkastusvirasto valvoo valtionavustuksen käyttöä. Avustuksen saajan pitää dokumentoida avustuksen käyttö yksityiskohtaisesti, jotta tarkastusvirasto voi jälkikäteen todeta, noudattaako käyttö valtionavustuksen kriteerejä. Jos puolueet eivät kykene dokumentoimaan valtionavustuksen käyttöä asianmukaisesti tai jos tarkastusvirasto havaitsee avustusehtojen vastaista puoluetuen käyttöä, se voi määrätä, että avustuksen maksaminen lopetetaan ja jo maksettu avustus peritään takaisin osittain tai kokonaan.

Vuoden 2025 valvonnassa havaittiin, että yksi puolue ei ollut täyttänyt valtionavustuspäätöksen ehtojen mukaista velvoitettaan siirtää viisi prosenttia saamastaan valtionavustuksesta valtionavustuspäätöksessä mainittujen piirijärjestöjen käyttöön. Tarkastuksessa todettiin, että puolueen tulee palauttaa saamastaan valtionavustuksesta 4 085 euroa valtioneuvoston kanslialle. Puolue palautti mainitun summan oma-aloitteisesti valtioneuvoston kanslialle.

Toistaiseksi puoluetuen valvonnassa ei ole ollut tarvetta uhkasakkomenettelylle, sillä puolueet ovat suhtautuneet rakentavasti valvontahavaintoihin ja ryhtyneet korjaaviin toimenpiteisiin nopealla aikataululla. Puolueet ovat aiemmilla valvontakierroksilla esimerkiksi palauttaneet vapaaehtoisesti valtioneuvoston kansliaan sellaiset valtionavustusosuudet, joiden käytön tarkastusvirasto on todennut sääntöjen vastaiseksi.

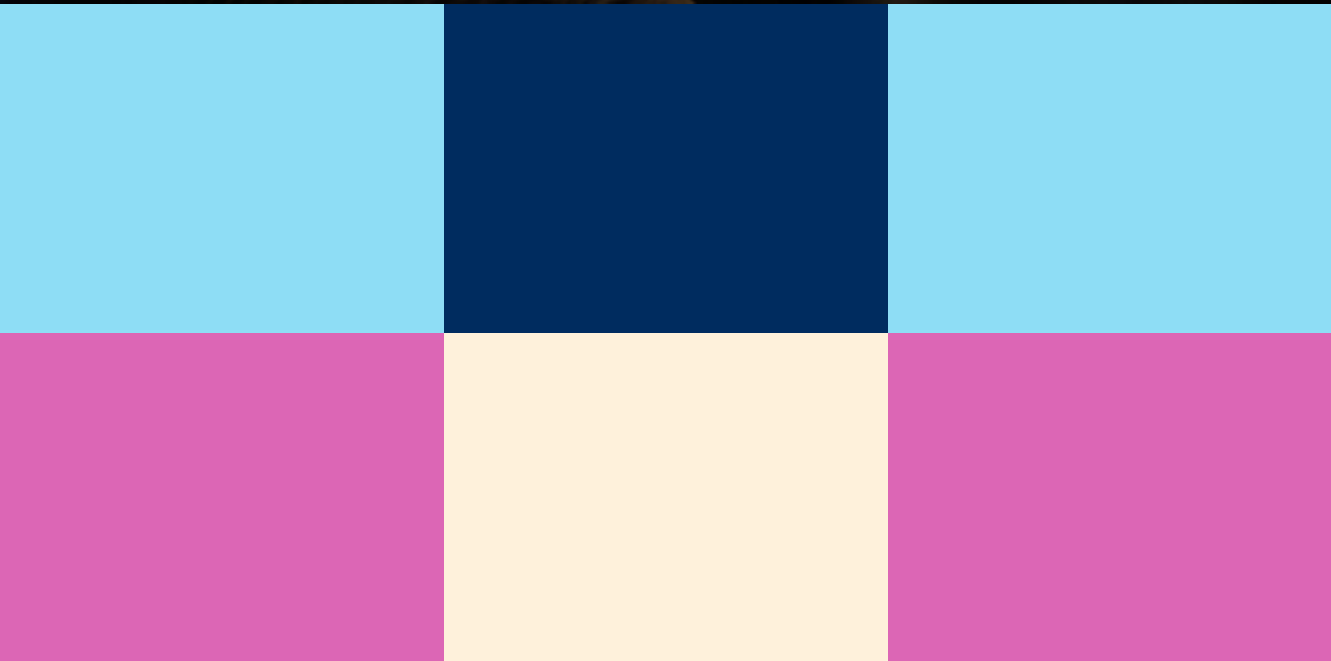
Euroopan unionin Venäjä-pakotteet on kirjattu valtionavustusten sopimusehtoihin. Puoluetuen sopimusehtoihin on kirjattu vuodesta 2023 alkaen, että valtionavustusta saavan tahon tulee varmistua, ettei mitään varoja tai taloudellisia resursseja mene suoraan eikä välillisesti pakoteluettelossa lueteltujen tahojen saataville tai hyödynnettäväksi.

Tarkastusvirasto pyysi kaikilta valtionavustusta saavilta puolueilta ja piirijärjestöiltä selvitystä siitä, miten ne ovat varmistuneet pakotteiden noudattamisesta. Useat valvottavat ilmoittivat, että ne tekevät hankintoja pääasiassa kotimaisilta ja yleisesti tunnetuilta tahoilta. Valvottavien näkemysten mukaan myös pankkien toiminta pakotteiden toimeenpanemiseksi vähentää riskiä, että taloudellisia resursseja menisi pakotelistatuille

tahoille. Tarkastuksissa saatujen tietojen mukaan useilla valvottavilla oli oma sisäinen ohjeistus, ja ennen hankintojen tekemistä ne olivat myös varmistaneet, ettei sopimuskumppaniin kohdistu pakotteita. Ainoastaan kaksi valvottavaa ei ollut tehnyt lainkaan varmentavia toimenpiteitä, joilla ne olisivat varmistuneet pakotteiden noudattamisesta. Tarkastuksessa saatujen tietojen mukaan ne eivät olleet tienneet velvollisuudestaan huomioida pakotteet.

Pakotteiden noudattamista selvitettiin tarkastusten aikana myös teemmällä valtionavustusta saaneiden puolueiden ja piirijärjestöjen kirjanpitoon pistotarkastuksia, jotta voitiin varmistua siitä, ettei hankintoja ole tehty pakotelistatuilta tahoilta. Apuvälineenä käytettiin Euroopan komission ylläpitämää pakoteseurantatyökalua (*sanctions tracker*). Yhdenkään valvontakohteen osalta tarkastuksessa ei havaittu hankintoja, jotka olisi tehty pakotelistatuilta tahoilta. Neljän valtionavustuspäätöksessä mainitun piirijärjestön osalta ei voitu varmistua pakotteiden noudattamisesta, sillä ne eivät toimittaneet tarkastusvirastolle kirjanpitoaineistoaan.

Puolueiden, puolueyhdistysten, lähiyhteisöjen sekä puoluetoimintaa lähellä olevien tahojen tulee perehtyä puoluelakiin, sitä täydentäviin määräyksiin ja ohjeisiin sekä valtionavustuspäätökseen ja sen ehtoihin ja noudattaa niitä.

1 Tarkastusviraston valvontatoimenpiteet

VTV valvoo, että puolueet, puolueyhdistykset ja puolueiden lähiyhteisöt noudattavat lakia ja toimittavat lakisääteiset tiedot rahoituksesta ja varojen käytöstä puolerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin. Lisäksi VTV julkaisee tilinpäätös- ja muita asiakirjoja. VTV toimii myös valtionavustusta valvovana viranomaisena. VTV tarkastaa vuosittain osan valvottavista ja varmistaa, että niiden antamat tiedot ovat oikein.

1.1 Valvonta ja tarkastus

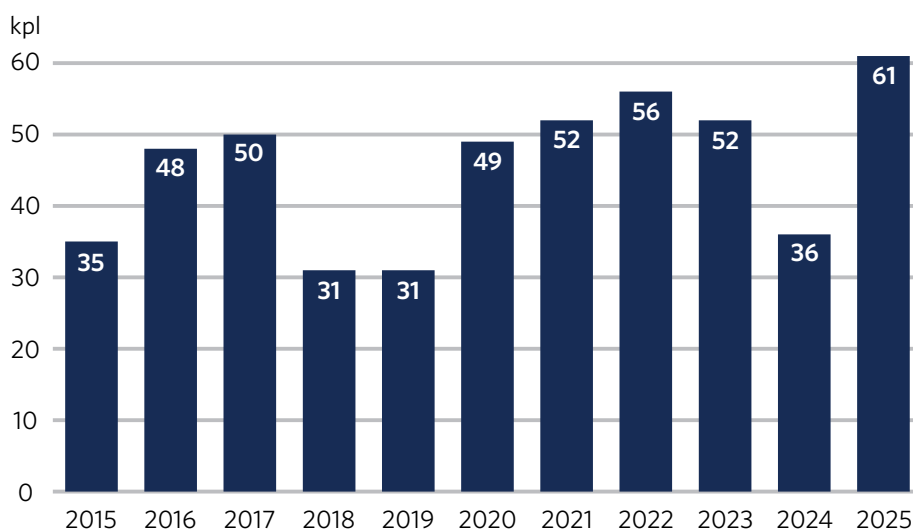
Tarkastusviraston valvottavia ovat kaikki puolueet sekä valtioneuvoston puoluetukipäätöksessä mainitut puolueyhdistykset ja puolueiden lähiyhteisöt.¹ Valvottavia puolueita ja yhdistyksiä on noin 150–170 yhteisöä. Valvottavien yhteisöjen määrä vaihtelee sen mukaan, montako eri puolueyhdistystä on mainittu valtionavustuspäätöksessä vuosittain. Tästä valvottavien tahojen kokonaisuudesta tarkastusvirasto valitsee vuosittain noin 30–65 kohdetta tarkastukseen.

Tarkastusten avulla tarkastusvirasto varmistaa, että sille toimitetut ja sen julkaisemat tiedot puolueiden ja puolueyhdistysten toiminnasta ovat olennaisilta osin oikein, ja että puolueet ja puolueyhdistykset ovat toimineet lain mukaisesti.² Kaikki puoluetukipäätöksessä mainitut tahot tarkastetaan, mutta tarkastuksen sykli vaihtelee kohteittain: eduskuntapuolueet tarkastetaan vuosittain ja puolueyhdistykset noin kolmen vuoden välein.

Tarkastusta varten valituilta puolueilta, puolueyhdistyksiltä ja lähiyhteisöiltä pyydetään tarkastusaineistoa niiden tarkastusvirastolle jo toimitettujen asiakirjojen lisäksi. Tarkastajat käyvät läpi valvottavien kirjanpitoa, valtionavustussopimuksia sekä muuta mahdollista aineistoa, jonka avulla on mahdollista tarkastaa, että toiminta on ollut lain mukaista. He vertaavat

aineistojen tietoja siihen, mitä valvottavat ovat julkisissa asiakirjoissa raportoineet vastaanottamastaan ulkopuolisesta tuesta, vaalirahoituksesta, puoluetuen käytöstä sekä yleisestä toiminnastaan ja taloudenpidostaan. Tarkastuksen havainnot raportoidaan kohdekohtaisesti muistiossa. Koko vuoden tarkastuksista julkaistaan tämä kertomus, jossa luodaan yleiskatsaus valvonnan havaintoihin. Kertomus on osa Valtiontalouden tarkastusviraston lakisääteisiä velvollisuuksia puoluetuen valvojana.³

Kuvio 1. Puoluerahoitustarkastusten lukumäärän kehitys vuosina 2015–2025

Puoluerahoitusvalvonnan tehtävä ja toimenpiteet

Tarkastusviraston valvottavia ovat kaikki puolueet, niiden lähiyhteisöt sekä valtioneuvoston puoluetukipäätöksessä mainitut puolueyhdistykset. Valvottavia puolueita ja yhdistyksiä on noin 150–170. Tästä valvottavien yhteisöjen kokonaisuudesta tarkastusvirasto valitsee vuosittain noin 30–65 kohdetta tarkastukseen.

Valvonta

Puoluerahoitusvalvojana tarkastusvirasto vastaanottaa valvottavien ilmoituksia merkittävästä ulkopuolisesta tuesta ja vaalirahoituksesta ja julkaisee tiedot verkkosivuillaan. Lisäksi VTV julkaisee

sille toimitettuja tilinpäätös- ja muita asiakirjoja, joiden toimittamiseen puolueilla ja muilla valvottavilla on puoluelain nojalla velvollisuus. Niitä vastaanottaessaan VTV valvoo, että valvottavat täyttävät ilmoitusvelvollisuutensa.

Tarkastus

Tarkastusvirasto valitsee vuosittain noin 30–65 valvottavaa lähemmän tarkastuksen kohteeksi. Tarkastusten avulla tarkastusvirasto varmistaa, että sille toimitetut ja sen julkaisemat tiedot puolueiden, puolueyhdistysten ja puolueiden lähiyhteisöjen toiminnasta ovat olennaisilta osin oikein ja että ne ovat toimineet lain mukaisesti.

Kaikki puoluetukipäätöksessä mainitut tahot tarkastetaan, mutta tarkastuksen sykli vaihtelee kohteittain: eduskuntapuolueet tarkastetaan vuosittain ja puolueyhdistysten osalta tarkastusväli on noin kolme vuotta.

Tarkastuksen havainnot raportoidaan kohdekohtaisesti muistiossa. Koko vuoden tarkastuksista julkaistaan tämä kertomus, jossa luodaan yleiskatsaus valvonnan havaintoihin.

Puoluetuen valvonta

VTV toimii myös puolueiden valtionavustusta eli puoluetukea valvovana viranomaisena. Se valvoo, että puolueet käyttävät niille myönnettyä puoluetukea valtionavustuspäätöksessä asetettujen ehtojen mukaisesti, ja että ne raportoivat puoluetuen käytöstä asianmukaisesti. Tarkastusvirastolla on oikeus valvoa myös puolueiden eteenpäin, esimerkiksi puolueyhdistyksille ja osakeyhtiöille, siirtämää valtionavustusta.⁴

1.2 Valvottavat

Tarkastusviraston valvottavia ovat puoluelain perusteella puolerekisteriin merkityt puolueet, puolueiden lähiyhteisöt sekä ne puolueiden piiri- ja naisjärjestöt, jotka mainitaan puoluetukea koskevassa valtionavustuspäätöksessä.⁵ Nämä tahot ovat puoluelaisissa velvoitettu tekemään ilmoituksia ja antamaan tietoa rahoituksestaan ja varojen käytöstään Valtiontalouden tarkastusvirastolle.

Tarkastusvirasto ylläpitää puoluerahoituksen sähköistä ilmoitusrekisteriä, johon valvottavat toimittavat lakisääteiset ilmoitukset, erittelyt ja asiakirjat.⁶ Puolueen on huolehdittava siitä, että tarkastusvirasto saa vastaavat

tiedot ja asiakirjat sen puolueyhdistyksiltä.⁷ Puoluelain tukisäännökset, joissa määritellään, minkä verran ja miltä tahoilta tukea on sallittua vastaanottaa, koskevat kaikkia puolueyhdistyksiä ja lähiyhteisöjä. Kaikilla puolueyhdistyksillä ja lähiyhteisöillä on velvollisuus tehdä ajantasainen ilmoitus vastaanottamastaan vähintään 1500 euron (1.7.2025 alkaen 2 000 euron) suuruisesta ulkopuolisesta tuesta.⁸

Puoluetukea koskevassa valtioneuvostuspäätöksessä mainituilla yhdistyksillä on laajempi velvollisuus toimittaa asiakirjoja julkaistavaksi puoluerahoituksen ilmoitusrekisterissä. Tarkastusvirastolla on oikeus valvoa myös eteenpäin siirrettyä valtioneuvostusta.⁹

Taulukko 1. Puoluerahoitusvalvonnan valvontakohteet ja tarkastetut organisaatiot.

Puoluevalvonnan valvontakohteet	2024	2025	Tarkastettu vuonna 2025
Eduskuntapuolueet	9	9	9
Muut puolueet	8	8	2
Puolueiden piirijärjestöt	113	114	50
Puolueiden naisjärjestöt	7	7	0
Puolueiden lähiyhteisöt	13	13	0
Yhteensä	150	151	61

Puolueet

Oikeusministeriön ylläpitämään puolerekisteriin merkityjä puolueita oli vuoden 2024 lopussa 17. Yhdeksän niistä oli eduskuntapuolueita ja kahdeksan niin sanottua pienpuoluetta.

Puolerekisteristä poistettiin vuonna 2024 Sinimusta Liike r.p., kun Korkein hallinto-oikeus (KHO: 2024:63) purki 23.4.2024 oikeusministeriön 16.6.2022 tekemän päätöksen, jolla Sinimusta Liike ry oli merkitty puolueena puolerekisteriin. Sitten puolueta lisättiin takaisin puolerekisteriin ja siten myös tarkastusviraston valvottavien puolueiden joukkoon.

Taulukko 2. Rekisteröidyt puolueet vuoden 2024 lopussa.

Eduskuntapuolueet	Muut puolueet
Kansallinen Kokoomus r.p.	Avoin Puolue r.p.
Liike Nyt r.p.	Eläinoikeuspuolue r.p.
Perussuomalaiset r.p.	Kristallipuolue r.p.
Suomen Keskusta r.p.	Liberaalipuolue - Vapaus valira r.p.
Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.	Suomen Kommunistinen Puolue r.p.
Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.	Totuuspuolue r.p.
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	Valta kuuluu kansalle r.p.
Vasemmistoliitto r.p.	Vapauden liitto r.p.
Vihreä liitto r.p.	

Puoluetuen saajat vuonna 2024

Eduskuntapuolueet voivat hakea vuosittain valtioneuvostolta puoluetukea, eli puolueiden valtionavustusta. Valtionavustusta saavia puolueita oli vuoden 2024 puoluetukipäätöksen¹⁰ mukaan yhdeksän, saman verran kuin eduskuntapuolueita.

Eduskuntapuolueiden ja avustuspäätöksessä mainittujen puolueiden määrä voi poiketa toisistaan, sillä valtionavustusta jaetaan vaalituloksen perusteella vahvistettujen kansanedustajapaikkojen mukaan tai yksittäisen puolueen saavutettua vähintään kaksi prosenttia koko maassa annetuista äänistä.

Puoluetuen jako heijastaa ensisijaisesti äänestäjien vaaleissa ilmaise-
maa tahtoa eduskunnan kokoonpanosta. Vaalikauden aikana tapahtuvat edustajien siirtymiset puolueesta toiseen eivät vaikuta puoluetuen määrään elleivät kaikki puolueen kansanedustajat siirry toisiin puolueisiin. Jos näin kävisi, puoluetukea ei myönnettäisi lainkaan edustajien aiemmalle puolueelle, koska sillä ei olisi siirtymien jälkeen yhtään kansanedustajaa. Tästä syystä eduskuntapuolueista irtaantuneille toimijoille ei makseta valtionavustusta, vaikka ne muodostaisivat uuden puolueen.

Puoluetukeen on oikeutettu myös puolue, joka on saanut eduskuntavaaleissa vähintään kaksi prosenttia koko maassa annetuista äänistä. Tällaiselle puolueelle tuki edustajan paikkaa kohti on kolmasosa siitä, mitä eduskuntapuolueelle myönnetään.

Yksikään pienpuolue ei kerännyt vaaleissa valtionavustuksen saamiseen vaadittavaa kahden prosentin kannatusta koko maassa annetuista äänistä. Siksi edellisten, eli vuoden 2023 eduskuntavaalien jälkeen, puoluetukea jaettiin valtionavustuspäätöksen mukaan yhdeksälle eduskunnassa toimivalle puolueelle.

Taulukko 3. Eduskuntapuolueet ja niiden saama puoluetuki 2024. Lisäksi Ahvenanmaan maakunnan hallitus sai puoluetukea 172 830 euroa vuonna 2024.

Eduskuntapuolueet	Puoluetuki 2024, €
Kansallinen Kokoomus r.p.	8 295 840
Perussuomalaiset r.p.	7 950 180
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	7 431 960
Suomen Keskusta r.p.	3 975 090
Vihreä liitto r.p.	2 246 790
Vasemmistoliitto r.p.	1 901 130
Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.	1 555 470
Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.	864 150
Liike Nyt r.p.	172 830

Puolueyhdistykset

Puolueyhdistykset ovat yhdistyksiä, jotka kuuluvat joko puolueeseen tai sen jäsenyhdistykseen niiden sääntöjen perusteella.¹¹ Esimerkiksi valtakunnalliset liitot, piirijärjestöt, kunnallisjärjestöt sekä paikallisyhdistykset ovat puolueyhdistyksiä.

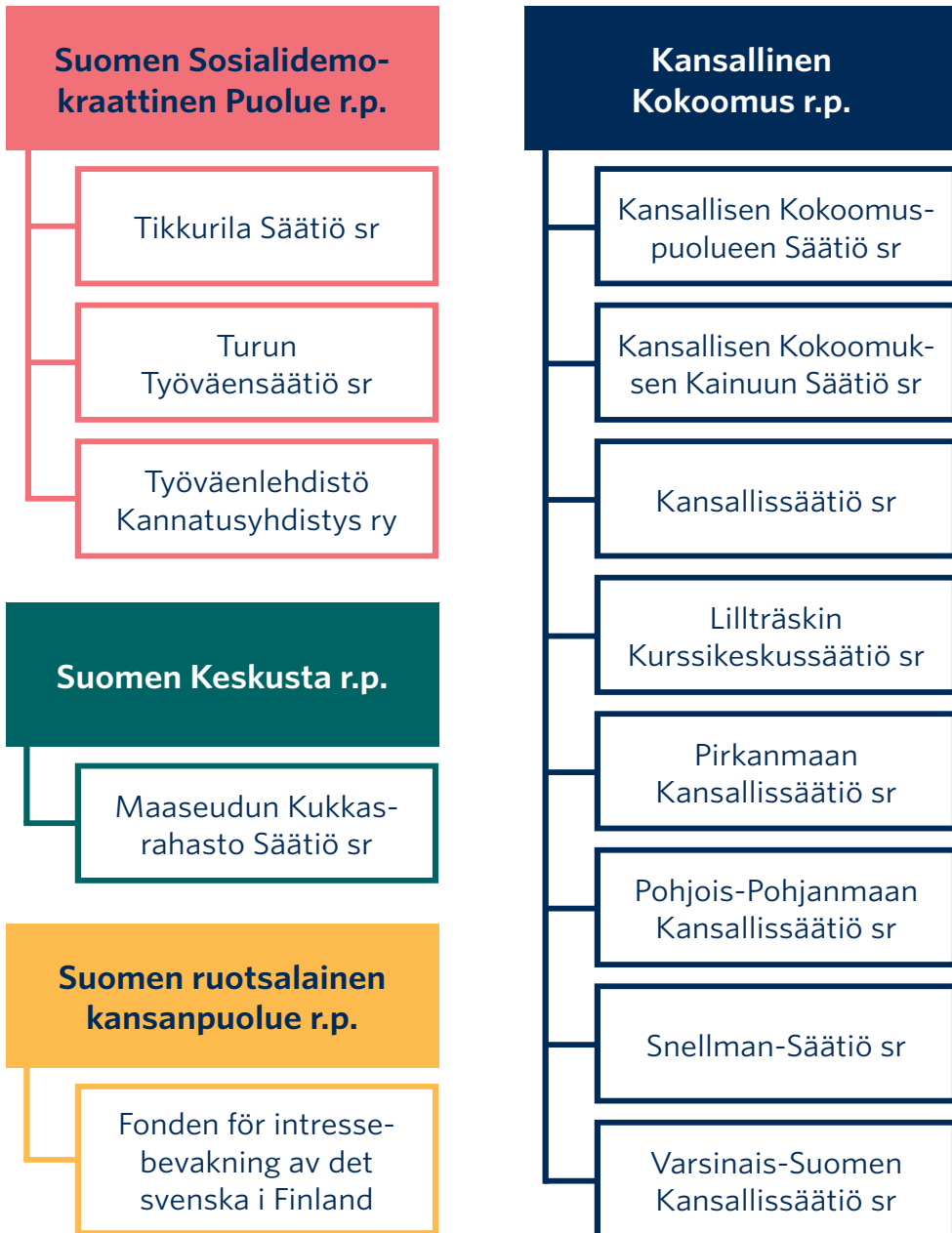
Tarkastusviraston valvottavia ovat puoluelain perusteella vain ne puolueyhdistykset, jotka mainitaan puoluetukea koskevassa valtionavustuspäätöksessä.¹² Tavallisesti nämä ovat piiri- ja naisyhdistyksiä. Suurin osa puolueyhdistyksistä jää valvonnan ulkopuolelle, koska valvonta ei suoraan kohdistu puolueiden perusosastoihin ja paikallisyhdistyksiin.

Puolueiden tulee nimetä puoluetukihakemuksissaan piiri- ja naisjärjestöt, joille ne siirtävät nais- ja piirijärjestöjen toimintaan osoitetun osuuden valtionavustuksesta.¹³ Piirijärjestöjä puoluetukea saavilla puolueilla on vuoden 2024 avustuspäätöksen mukaan yhteensä 113 (edellisenä vuonna 113) ja erillisiä, rekisteröityjä naisjärjestöjä seitsemän (edellisenä vuonna seitsemän).

Puolueen lähiyhteisöt

Puolueen lähiyhteisö on yhteisö, säätiö tai näiden rahasto, jonka puolue on tarkastusvirastolle antamallaan ilmoituksella nimennyt lähiyhteisökseen.¹⁴ On puolueen itsensä harkinnassa, mitä yhteisöjä ja säätiöitä ja niiden rahastoja se ilmoittaa lähiyhteisökseen. Puolue tarvitsee lähiyhteisöksi nimettävältä taholta aina suostumuksen. Lähiyhteisön on oltava itsenäinen oikeushenkilö, rahastoja lukuun ottamatta.

Kuvio 2. Puolueiden lähiyhteisöt.

Merkittävin etu lähiyhteisön ilmoittamisesta on, että lähiyhteisö saa tukea puoluetta ja puolueyhdistystä ilman tukirajoja, kun muutoin samalta tukijalta saa vastaanottaa enintään 30 000 euroa vuodessa. Lähiyhteisöt ovatkin usein tahoja, joiden varallisuus mahdollistaa tätä suurempien vuosittaisten lahjoitusten tekemisen.

Ajantasainen lista puolueiden lähiyhteisöistä julkaistaan vaali- ja puoluerahoitusvalvonnan verkkopalvelussa (vaalirahoitusvalvonta.fi). Puolueiden lähiyhteisöjä on ilmoitettu tarkastusvirastolle 13 (13 kappaletta vuonna 2023).

1.3 Valvontatoimenpiteet vuonna 2025

Tarkastusvirasto toteutti vuoden 2025 aikana yhteensä 61 puolerahoitusta koskevaa tarkastusta. Vuosiin 2021-2024 kohdistuneiden tarkastusten tavoitteena oli varmistua siitä,

- Ovatko valvottavat noudattaneet ulkopuolista tukea koskevia puoluelain säännöksiä? (luku 2)
- Ovatko valvottavat noudattaneet vaalikampanjan kuluja ja rahoitusta koskevia puoluelain säännöksiä? (luku 3)
- Ovatko valvottavat noudattaneet tietojen laatimista ja toimitamista koskevia puoluelain säännöksiä? (luku 4)
- Ovatko puoluetuen saajat käyttäneet tuen avustusehtojen mukaisesti ja ovatko ne raportoineet avustuksen käytöstä asianmukaisesti? (luku 5)
- Ovatko puoluetuen saajat noudattaneet valtionavustuslain mukaisia sopimusmenettelyjä valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja ehdoista? (luku 5)

Lisäksi tarkastusvirasto selvitti,

- Ovatko puoluetuen saajat varmistaneet, että mitään varoja tai taloudellisia resursseja ei mene suoraan eikä välillisesti EU:n pakoteluettelossa lueteltujen tahojen saataville tai hyödynnettäväksi?¹⁵ (luku 5)

Puoluerahoitusvalvonnan kriteerit määritettiin puoluelain perusteella. Valvonnassa on huomioitu myös puoluelakia täydentävät määräykset ja ohjeet, sekä muut keskeiset säädökset, kuten valtionavustuslaki, valtionavustuspäätös ja sen ehdot.

Vuonna 2025 tarkastettiin valvottavien kuluja ja rahoitusta kohteen mukaan noin kolmen tai neljän vuoden ajanjaksolta päättyen tilikauteen 2024. Eduskuntapuolueiden tarkastus kohdistui edeltävään vuoteen, eli vuoteen 2024. Tarkastukseen valittujen valvottavien piti toimittaa kaikki tarkastuksessa tarvittavat tiedot ja asiakirjat, esimerkiksi kirjanpitoa ja tilinpäätösasiakirjansa, koko tarkastusjaksolta.

Tarkastuksista ilmoitettiin tarkastettaville puolueille ja piirijärjestöille maaliskuussa 2025. Tarkastukset toteutettiin tarkastussuunnitelman mukaisesti syksyllä 2025 paikallistarkastuksina ja etäyhteyksin.

Tarkastuksista tehtiin muistiot, jotka lähetettiin valvottaville syksyn ja loppuvuoden aikana 2025. Kukin valtionavustusta saava eduskuntapuolue sai myös tiedoksi tarkastettujen puolueyhdistystensä muistiot. Molemmilla oli mahdollisuus antaa tarkastusvirastolle kirjallinen lausunto muistion sisällöstä. Tarkastusmuistiot ja kirjalliset palautteet muistioista ovat julkisia asiakirjoja. Tarkastusmuistiot julkaistaan vaali- ja puoluerahoitusvalvonnan verkkosivuilla.

Kuvio 3. Puoluerahoitustarkastusten prosessi.

Tarkastukset tekivät johtava tilintarkastaja Johanna Kormu, johtava tilintarkastaja Pontus Londen, johtava tilintarkastaja, KHT, JHT Minna Tyrväinen, ylitarkastaja Ines Gullichsen, ylitarkastaja Ella Lyytinen, ylitarkastaja Hanna Surakka, ylitarkastaja Malviina Vahtera, ylitarkastaja Artur von Bonsdorff sekä tarkastaja Elina Nordström.

Kuvio 4. Puoluerahoituksen tarkastusaineisto ja tyypillisiä tarkastuskysymyksiä.

Kirjanpito	▪ Vastaako kirjanpito tilinpäätöstietoja, valtionavustustilitystä, ajantasaisia ilmoituksia ja vaalirahoitusilmoitusta? ▪ Onko tileillä tapahtumia, joista tarvitaan lisäselvityksiä, esimerkiksi maksutositteita tai sopimuksia? ▪ Onko valvottava vastaanottanut muuta kuin rahamääräistä tukea, esimerkiksi tavaroita tai palveluita?
Tilinpäätös ja toimintakertomus	▪ Onko tilinpäätös ja toimintakertomus tehty ja toimitettu VTV:lle? ▪ Onko tilinpäätös ja toimintakertomus vahvistettu asianmukaisesti? ▪ Onko tilintarkastaja lausunut tilintarkastuskertomuksessa jotain erityistä tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta? Onko ne tilintarkastajan mukaan laadittu asian- ja säädösten mukaisesti?
Sopimukset ja tilitykset puoluetuen käytöstä	▪ Onko tilitys puoluetuen käytöstä tehty ja toimitettu VTV:lle? ▪ Onko puolue tai puolueyhdistys tehnyt vaadittavat sopimukset puoluetuen käytöstä? Onko sopimukset toimitettu VTV:lle? ▪ Vastaako puolueyhdistyksen tilitys valtionavustuksen käytöstä puolueen ilmoittamia tietoja? ▪ Ovatko tilityksen tiedot yhdenmukaiset kirjapidon ja tilinpäätöksen kanssa?
Ajantasaiset ilmoitukset, yhteenveto ajantasaisista ilmoituksista	▪ Onko ajantasaisien ilmoitusten yhteenveto tehty ja toimitettu VTV:lle? ▪ Onko kohde tehnyt ajantasaisia ilmoituksia? Vastaavatko ne kirjanpidon tapahtumia? ▪ Onko kaikki saatu tuki ilmoitettu ajantasaisella ilmoituksella? ▪ Onko tuen rajoituksia noudatettu?
Tilintarkastuskertomus tai toiminnan-tarkastuskertomus	▪ Onko tilintarkastuskertomus toimitettu VTV:lle? ▪ Onko tilintarkastaja antanut puoluelain mukaiset lausumat kertomuksessaan? ▪ Onko tilintarkastaja nostanut esiin jotain sellaista, mikä tulisi huomioida tarkastuksessa?
Vaalirahoitus-ilmoitus	▪ Onko vaalirahoitusilmoitus tehty ja toimitettu VTV:lle? ▪ Onko kaikki tilille tulleet vaalitet ilmoitettu? ▪ Ovat ilmoituksen tiedot kuluista yhdenmukaiset kirjanpidon ja tilinpäätöksen kanssa?

2 Puoluerahoitus: Ulkopuolinen tuki

Puoluerahoituksen valvonta on rahoituksen avoimuuden valvontaa. Puolueiden on ilmoitettava merkittävä ulkopuolinen tuki ja varojen käyttö julkiseen ilmoitusrekisteriin. Tarkastusvirasto valvoo lakisääteisten ilmoitusten ja asiakirjojen toimittamista, jotta poliittinen rahoitus on kansalaisille läpinäkyvää.

2.1 Mitä valvotaan

Merkittävästä tuesta on tehtävä ajantasainen ilmoitus

Puoluelaki edellyttää, että puolueet, puolueyhdistykset ja puolueen lähiyhdistös julkistavat saamansa merkittävän tuen. Sellaiseksi puoluelaissa määritellään samalta tukijalta kalenterivuoden aikana saatu vähintään 1 500 euron (1.7.2025 alkaen 2 000 euron) arvoinen tuki, joka voi koostua yhdestä tai useasta suorituksesta. Julkistaminen tapahtuu tekemällä puoluerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin ajantasainen ilmoitus tuesta.¹⁶ Ajantasainen ilmoitus on tärkein puolueiden ja niiden jäsenten kuten piirijärjestöjen, paikallisyhdistysten ja muiden puolueen yhdistysten velvoite puoluelaissa.

Ajantasainen ilmoitus pitää tehdä lähtökohtaisesti kaikesta rahana, tavarana, palveluna tai muulla tavalla saadusta tuesta. Jos tuki on annettu muuna kuin rahana, on ilmoitettava arvionsa tukisuorituksen rahamääräisestä arvosta. Tuki voidaan antaa joko vaalikampanjaan tai muuhun poliittiseen toimintaan.¹⁷

Ajantasainen ilmoitus tuesta¹⁸

Milloin ajantasainen ilmoitus pitää tehdä?

Ajantasainen ilmoitus jätetään puoluerahoituksen ilmoitusrekisteriin valmiilla lomakkeella (vaalirahoitusvalvonta.fi).

Ilmoitus tehdään, kun samalta tukijalta kalenterivuoden kuluessa saadun tuen arvo on vähintään 1 500 euroa (1.7.2025 alkaen 2 000 euroa). Tuki voi koostua yhdestä tai useasta suorituksesta. Ilmoitusta pitää myös täydentää, jos saman kalenterivuoden aikana samalta tukijalta saadaan uusia tukisuorituksia ja näiden uusien suoritusten yhteenlaskettu arvo on vähintään 1 500 euroa (1.7.2025 alkaen 2 000 euroa). Saman tukijan antamista tuista tulee siten antaa tarvittaessa useita ilmoituksia.

Puolue huolehtii ajantasaisten ilmoitusten tekemisestä, mutta se voi antaa jäsenyhdistyksilleen oikeuden tehdä ilmoituksia omasta puolestaan. Silloinkin puolueella on vastuu siitä, että myös sen puolueyhdistykset ja lähiyhteisöt tekevät ajantasaiset ilmoitukset saamistaan tuista ja antavat niissä laissa edellytetyt tiedot.

Mitä tietoja ajantasaisessa ilmoituksessa pitää antaa?

1. Ilmoittaja
2. Milloin tuki on saatu (kuukausi ja vuosi)?
3. Tuen antaja (yksityishenkilöltä koko nimi ja kotikunta, yritykseltä, yhteisöltä tai säätiöltä nimi ja Y-tunnus)
4. Tuen määrä euroina tai ilmoittajan arvio tuen arvosta, jos tuki saatu muuna kuin rahana

Ilmoituksessa voi myös antaa lisätietoja sekä kertoa, jos annettu tukisuoritus sisältää kolmannelta taholta välitettyä tukea.

Määräaika

Ajantasainen ilmoitus pitää tehdä viimeistään tuen saamista seuraavan kuukauden 15. päivänä. Määräajan jälkeen saapuneet ilmoitukset merkitään rekisteriin myöhässä saapuneiksi.

Ajantasainen ilmoitus otetuista lainoista¹⁹

1.7.2025 alkaen myös puolueen tai puolueyhdistyksen ottamista lainoista on tehtävä ajantasainen ilmoitus, jos samalta lainanantajalta saadun lainan määrä on vähintään 2 000 euroa kalenterivuodessa.

Milloin ajantasainen ilmoitus pitää tehdä?

Ajantasainen ilmoitus jätetään puoluerahoituksen ilmoitusrekisteriin valmiilla lomakkeella (vaalirahoitusvalvonta.fi).

Ilmoitus on tehtävä, jos puolueen, puolueyhdistyksen tai puolueen lähiyhteisön ottaman yksittäisen lainan tai usean samalta lainantajalta otetun lainan yhteenlaskettu arvo on yhteensä vähintään 2 000 euroa kalenterivuodessa. Ilmoitusta ei tehdä puolueen ja puolueyhdistyksen eikä saman puolueen eri puolueyhdistysten välisistä lainoista.

Puolue huolehtii ajantasaisten ilmoitusten tekemisestä, mutta se voi antaa jäsenyhdistyksilleen oikeuden tehdä ilmoituksia omasta puolestaan. Silloinkin puolueella on vastuu siitä, että myös sen puolueyhdistykset ja lähiyhteisöt tekevät ajantasaisten ilmoitukset ottamistaan lainoista ja antavat niissä laissa edellytetyt tiedot.

Mitä tietoja ajantasaisessa ilmoituksessa pitää antaa?

1. Otetun lainan määrä
2. Lainan antaja
3. Lainan takaisinmaksusuunnitelma

Jos lainan myöntää on joku muu taho kuin luottolaitostoinnasta annetussa laissa (610/2014, 1 luku 7) tarkoitettu luottolaitos, tulee lainanantaja nimetä ilmoituksessa.

Ilmoituksessa voi myös antaa lisätietoja sekä kertoa, jos laina on esimerkiksi limiittilaina.

Määräaika

Ajantasainen ilmoitus pitää tehdä viimeistään lainan ottamista seuraavan kuukauden 15. päivänä. Määräajan jälkeen saapuneet ilmoitukset merkitään rekisteriin myöhässä saapuneiksi.

Tuki, josta ei tarvitse tehdä ajantasaista ilmoitusta

Tietyissä poikkeustapauksissa ajantasaista ilmoitusta ei tarvitse tehdä. Puoluelaisissa on luettelo näistä poikkeuksista.²⁰ Kaikista muista tukisuorituksista ja rahansiirroista on tehtävä ajantasainen ilmoitus. Puoluelaisissa luetellut poikkeukset ovat:

- tavanomainen talkootyö ja tavanomaiset ilmaispalvelut (esimerkiksi vaalimainosten jakaminen)
- puolueen ja puolueyhdistyksen väliset rahansiirrot
- puolueen ja puolueyhdistyksen tavanomaiseen järjestötoimintaan ja omaisuudenhoitoon liittyvät suoritukset, jos ne ovat käyvän arvon mukaisia
- puolueen ja puolueyhdistyksen pysyvän ja markkinaehtoisen liike- ja sijoitustoiminnan tuotot
- avustus tai valtionosuus, joka perustuu joko lakiin tai valtion, hyvinvointialueen tai kunnan talousarvioon (esimerkiksi valtionavustus tai kuntien ja hyvinvointialueiden maksama valtuustotuki)
- puolueelle tai puolueyhdistykselle suoritettavat luottamushenkilömaksut (1.7.2025 alkaen)
- Euroopan unionin toimielinten sekä vastaavien kansainvälisten järjestöjen myöntämät ja niiden talousarvioihin perustuvat suoritukset (1.7.2025 alkaen).

Näiden lisäksi tarkastusvirasto on vuonna 2025 linjannut, että jatkossa ehdokasmaksut ja erilaiset mainosmaksut tai läpikulkuerät katsotaan suorituksiksi, joista ei tarvitse tehdä ajantasaista ilmoitusta. Niiden katsotaan olevan puolueen tai puolueyhdistyksen tavanomaiseen järjestötoimintaan liittyviä suorituksia, joita ei pidetä puoluelaisissa tukena.

Puoluelain tukirajoitukset

Puoluelaisissa on rajoitettu monin tavoin sitä, keneltä tukea saa vastaanottaa ja kuinka paljon.²¹ Rajoituksilla pyritään estämään epäasiallisten sidonnaisuuksien syntyä sekä asiattomia vaikuttamista Suomen poliittiseen toimintaan. Tarkastusvirasto raportoi vuosittain havainnoistaan tukirajoitusten noudattamisesta ja huomauttaa havaitsemistaan puutteista ja edellyttää valvottavilta korjaavia toimenpiteitä.

Yhdeltä tukijalta saa vastaanottaa enintään 30 000 euroa vuodessa. Kalenterivuoden aikana yksittäinen puolue, puolueyhdistys ja lähiyhteisö saavat vastaanottaa tukea samalta tukijalta enintään 30 000 euron arvosta. Tuen enimmäismäärä on yhdistys- ja yhteisökohtainen.²²

Siten sama tukija voi kalenterivuoden aikana antaa 30 000 euroa tukea sekä rekisteröidylle puolueelle että useille sen jäsenyhdistyksille ja lähiyhteisöille.

Puolueen lähiyhteisö voi tukea puoluetta tai puolueyhdistystä ilman euromääräisiä tukirajoituksia. Puolueen lähiyhteisöllä tarkoitetaan yhteisöä tai säätiötä sekä yhteisön tai säätiön rahastoa, jonka puolue on ilmoittanut kyseisen toimijan suostumuksella tarkastusvirastolle lähiyhteisökseen.²³

Tuen antaja pitää voida selvittää. Tukea saa vastaanottaa yksityishenkilöiltä ja yhteisöiltä, jos tuen antaja voidaan selvittää. Puoluelaisissa kielletään vastaanottamista tukea, jos sen antajaa ei voida selvittää. Antajaa ei tarvitse kyetä selvittämään, jos tuki on saatu tavanomaisesta keräystoiminnasta, kuten esimerkiksi lipaskeräyksestä tai arpajaislippujen myynnistä.²⁴

Puolueet ovat ottaneet käyttöön myös uudenlaisia varainkeruun tapoja ja maksuvälineitä, kuten joukkorahoituskampanjat ja virtuaalivaluutat. Tarkastusvirasto on katsonut, että joukkorahoituskampanjat pitäisi toteuttaa sellaisilla välineillä, että yksittäinen tuen antaja on todennettavissa. Joukkorahoituskampanjoilla kerätyt suoritukset ylittävät usein tavanomaisen keräyksen rajat. Lisäksi tarkastusvirasto on suositellut virtuaalivaluuttojen käytöstä luopumista tai vaihtoehtoisesti käyttämään sellaista maksujen välittäjää, joka edellyttää vahvaa tunnistautumista. Virtuaalivaluuttoja käyttäessä on varmistuttava siitä, että tavanomaisen tuen rajat ylittävissä lahjoituksissa tuen antaja on tunnistettavissa. Muussa tapauksessa tarkastusvirasto katsoo, että virtuaalivaluuttana annettu tuki on kiellettyä tukea.

» Puoluerahoituksen rajoitukset koskevat kaikkia puolueyhdistyksiä, vaikka ne eivät olisi VTV:n valvonnan piirissä.

Julkisyhteisöiltä ei saa ottaa tukea. Tukea ei saa vastaanottaa puoluelaisissa mainituilta julkisyhteisöiltä. Julkisyhteisöjä ovat esimerkiksi valtio, hyvinvointialueet, kunnat sekä niiden liikelaitokset ja yhtiöt.²⁵ Julkisyhteisöjä ovat myös esimerkiksi kunta- ja hyvinvointiyhtymät, evankelisluterilainen sekä ortodoksinen kirkko, kauppakamarit sekä suomalaiset rahapeliyhtiöt.

Sallittua on kuitenkin käyttää julkisyhteisöjen toimitiloja sekä vastaanottaa tavanomaista vieraanvaraisuutta.²⁶ Toimitilojen käytöllä tarkoitetaan esimerkiksi puolueyhdistyksen kokoontumista kunnan tiloissa ja tavanomaisella vieraanvaraisuudella esimerkiksi kahvitarjoilua.

Ulkomaisten tuen vastaanottamista rajoitetaan. Ulkomaista tukea saa vastaanottaa vain yksityishenkilöiltä ja puolueen aatesuuntaa edustavilta kansainvälisiltä yhteisöiltä ja säätiöiltä.²⁷ Siten tukea saa ottaa vastaan

esimerkiksi puolueen eurooppalaiselta kattojärjestöltä, mutta ei ulkomaalaiselta yritykseltä. Kiellolla pyritään torjumaan ulkomailta tapahtuvaa epäasiallista vaikuttamista Suomen vaalijärjestelmään ja poliittiseen toimintaan.

Julkisoikeuden yliopistonlehtori, OTT Matti Muukkonen laati vuonna 2023 oikeusministeriön tilauksesta selvityksen ulkomaista poliittista rahoitusta koskevasta sääntelystä sekä sen kehittämistarpeista. Muukkonen päätyi selvityksessään siihen, että nykyisessä puolue- ja vaalirahoituslain säädännössä oleva ulkomaisen rahoituksen kieltäminen ei ole ehdoton, minkä lisäksi sitä on suhteellisen helppoa kiertää. Muukkonen mukaan tulisi harkita sääntelyn kiristämistä, mutta kuitenkin pitäen mielessä mahdollisuuden, että sääntelyn kiristäminen voi johtaa siihen, että vaikuttaminen tapahtuu kiertoteitä.²⁸

Kielletty tuki

Puoluelain 8 b §:ssä määritellään, millaisia suorituksia ei saa ottaa vastaan. Kieltä koskee myös niitä puolueyhdistyksiä, jotka eivät kuulu puoluerahoitusvalvonnan piiriin.

Puolue, puolueyhdistys ja puolueen lähiyhteisö eivät saa

1. vastaanottaa tukea, jonka antajaa ei voida selvittää. Kieltä ei kuitenkaan koske tavanomaista keräystoimintaa, kuten esimerkiksi arpajaisia tai muita vastaavia pienistä summista koostuvia keräyksiä.
2. vastaanottaa samalta tukijalta enempää tukea kuin arvoltaan 30 000 euroa kalenterivuodessa. Kieltä ei kuitenkaan koske lähiyhteisön antamaa tukea ja testamenttilahjoituksia.
3. vastaanottaa tukea valtiolta, hyvinvointialueelta, hyvinvointiyhtymältä, kunnalta, kuntayhtymältä, valtion, hyvinvointialueen tai kunnan liikelaitokselta, julkisoikeudelliselta yhdistykseltä, laitokselta tai säätiöltä eivätkä kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla valtion, hyvinvointialueen tai kunnan määräysvallassa olevalta yhtiöltä. Kieltä ei kuitenkaan koske tavanomaista vieraanvaraisuutta.
4. vastaanottaa ulkomaista tukea. Kieltä ei kuitenkaan koske yksityishenkilöitä ja puolueen kanssa samaa aatesuuntaa edustavia kansainvälisiä yhteisöitä ja säätiöitä.

2.2 Valvonta ja havainnot vuodelta 2025

Tarkastusviraston keskeinen tehtävä on valvoa, että puolueet, niiden lähiyhteisöt sekä puoluetukipäätöksessä mainitut piiri- ja naisjärjestöt tekevät ajantasaisen ilmoituksen saamastaan merkittävästä tuesta. Puolueiden velvollisuuksiin kuuluu huolehtia siitä, että myös niiden perusosastot ja paikallisyhdistykset tekevät vaadittavat ajantasaiset ilmoitukset. Ajantasainen ilmoitus on puolueiden ja niiden jäsenten, kuten piirijärjestöjen, paikallisyhdistysten ja muiden yhdistysten, tärkein velvoite puoluelaisissa.²⁹

Tarkastusvirasto myös valvoo, että ilmoituksissa on puoluelain edellyttämät tiedot eli tuen määrä ja sen antaja. Jos tietoja puuttuu, niitä pyydetään valvottavilta, tarvittaessa sakon uhalla. Tarkastusvirastolla on oikeus tarkastaa valvottavien kirjanpitoa ja varojen käyttöä, ja siten selvittää, ovatko ne noudattaneet puoluerahoituksen avoimuussäännöksiä ja tukirajoituksia.³⁰

Vuonna 2025 VTV tarkasti valvottavien rahoitusta ja ilmoituksia eri pituisilta ajanjaksoilta päättyen tilikauteen 2024. Eduskuntapuolueet tarkastetaan vuosittain, muut valvottavat 2–4 vuoden välein.

Eduskuntapuolueiden tarkastus kohdistui viimeisimpään kirjanpitovuoteen, jolta ne olivat toimittaneet tarkastuksessa tarvittavat tiedot ja asiakirjat. Muiden valvottavien tarkastusjakson pituus määräytyi sen mukaan, milloin ne oli tarkastettu edellisen kerran. Valvottavat toimittivat VTV:lle tarkastusta varten asiakirjoja, kuten kirjanpitonsa ja tilinpäätösasiakirjansa. Toimitettavia asiakirjoja käsitellään tarkemmin luvussa 4.

Ajantasaisia ilmoituksia täydennettiin tarkastuksen aikana

Puoluerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin ilmoitettiin vuosina 2021–2024 puolueiden, puolueyhdistysten ja lähiyhteisöjen saamia tukisuorituksia kaikkiaan 20,9 miljoonaa euroa. Vuodelta 2021 tukisuorituksia ilmoitettiin yhteensä 4,5 miljoonaa euroa, vuodelta 2022 yhteensä 4,5 miljoonaa euroa, vuodelta 2023 yhteensä 7,9 miljoonaa euroa ja vuodelta 2024 yhteensä 4 miljoonaa euroa.

Valvottavat voivat tehdä ajantasaisia ilmoituksia myös edellisinä vuosina saamastaan tuesta sekä muokata edellisten vuosien ilmoituksia. Tarkastusten aikana, syksyllä 2025, ilmoitusrekisteriin lisättiin jonkin verran uusia ajantasaisia ilmoituksia tuista, joita valvottavat eivät olleet aiemmin ilmoittaneet.³¹ Valvottavat myös korjasivat ja täydensivät ilmoituksia tarkastusten aikana. Muutama ilmoitus myös poistettiin tarpeettomina tarkastusten aikana. Aiemmille vuosille (2021–2024) kohdistuneita ajantasaisia ilmoituksia kirjattiin ilmoitusrekisteriin vuoden 2025 tarkastusten

perusteella yhteensä noin 189 000 euroa. Kaiken kaikkiaan valvottavat tekivät takautuvasti ajantasaisia ilmoituksia vuosille 2021–2024 noin 399 000 euron edestä. Kokonaisuudessaan valvottavat olivat tehneet ilmoitukset saamistaan tukisuorituksista pääosin hyvin.

Tarkastusten jälkeen voidaan todeta, että puoluerahoitusta koskevat ajantasaiset ilmoitukset ovat täydennysten jälkeen olennaisilta osin oikein, ja ne antavat vuonna 2025 tarkastettujen yhteisöjen saamasta tuesta olennaisilta osin oikeat tiedot.

Taulukko 4. Puoluerahoituksen ilmoitusrekisteriin ilmoitetut tuet (ajantasainen ilmoitus) puolueittain vuosilta 2021–2024.

Organisaatio	2021, €	2022, €	2023, €	2024, €
Avoin Puolue r.p.	8 500,00	0,00	5 000,00	0,00
Eläinoikeuspuolue r.p.	0,00	0,00	0,00	0,00
Feministinen puolue r.p.	2 000,00	0,00	0,00	*
Kansalaisliitto r.p.**	1 700,00	0,00	0,00	*
Kansalaispuolue r.p.	0,00	0,00	0,00	*
Kansallinen Kokoomus r.p.	341 450,00	190 000,00	910 500,00	100 000,00
Korjausliike r.p.**	10 000,00	7 000,00	6 400,00	*
Kristallipuolue r.p.	2 000,00	0,00	0,00	0,00
Liberaalipuolue - Vapaus valita r.p.	0,00	6 500,00	12 500,00	2 000,00
Liike Nyt r.p.	13 000,00	10 000,00	2 700,00	24 087,76
Perussuomalaiset r.p.	0,00	0,00	0,00	4 366,58
Piraattipuolue r.p.	0,00	0,00	1 500,00	*
Seitsemän tähden liike r.p.	0,00	0,00	0,00	*
Sinimusta Liike r.p.	*	0,00	0,00	*
Suomen Kansa Ensin r.p.	0,00	0,00	0,00	*
Suomen Keskusta r.p.	59 485,00	128 397,00	2 349 674,50	71 984,84
Suomen Kommunistinen Puolue r.p.	3 045,00	21 535,19	37 895,33	32 220,28
Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.	23 806,68	45 406,68	22 494,88	19 221,92
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	91 127,54	98 222,03	88 908,87	186 850,00

Organisaatio	2021, €	2022, €	2023, €	2024, €
Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.	1 749 949,00	1 856 707,23	1 974 204,92	2 141 172,27
Totuuspuolue r.p.	*	*	0,00	0,00
Valta kuuluu kansalle r.p.	0,00	0,00	0,00	0,00
Vapauden liitto r.p.	*	5 461,06	21 962,30	1 892,20
Vasemmistoliitto r.p.	3 410,00	52 208,00	54 954,00	43 866,58
Vihreä liitto r.p.	75 209,02	73 620,00	134 617,00	127 414,50
Yhteensä	2 384 682,24	2 495 057,19	5 623 311,80	2 755 076,93

* Ei puolerekisterissä.

** Sisältää myös aiemmalla nimellä saadut tuet.

Kaikkien valvottavien osalta ei voitu varmistua siitä, onko tukisuorituksia vastaanotettu

Ennen tarkastusta tarkastusvirasto pyytää valvontakohteilta kirjanpidon tarkastettavalta ajanjaksolta. Vuonna 2025 neljä valvottavaa ei toimittanut lainkaan kirjanpitoaan tarkastusta varten. Siten tarkastusvirasto ei pystynyt varmistumaan lainkaan siitä, ovatko Liike Nyt Helsingin piiri ry, Liike Nyt Kaakkois-Suomen piiri ry, Liike Nyt Savo-Karjalan piiri ry ja Liike Nyt Uudenmaan piiri ry vastaanottaneet tukisuorituksia, joista niiden olisi pitänyt ilmoittaa, tai ovatko ne noudattaneet tukea koskevia puoluelain mukaisia velvoitteita. Liike Nyt Hämeen piiri ry, Kristallipuolue r.p. ja Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Kymen piiri ry toimittivat osan pyydetystä kirjanpitoaineistosta.

Tarkastusvirasto muistutti valvottavia tarkastuksen aikana, että kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n mukaan tilinpäätös, kirjanpidot, tositteet ja muu kirjanpitoaineisto on säilytettävä huolellisesti kirjanpitolain 7 §:n vaatimukset täyttävällä tavalla siten, että viranomaiset ja tilintarkastajat voivat tarkastella aineistoja Suomesta käsin ilman aiheutonta viivettä.³²

Yksi valvottava oli vastaanottanut puoluelain vastaisesti tukea yli sallitun enimmäisrajan

Vuoden 2025 tarkastuksissa todettiin, että valvottavat olivat noudattaneet puoluelain säännöksiä ulkopuolisesta tuesta ja tukirajoituksista pääosin hyvin. Tarkastuksessa havaittiin kuitenkin, että yksi valvottava oli ottanut vastaan tukea samalta tukijalta yli puoluelain salliman enimmäismäärän, eli 30 000 euroa kalenterivuodessa. Svenska folkpartiet i Helsingfors rf oli

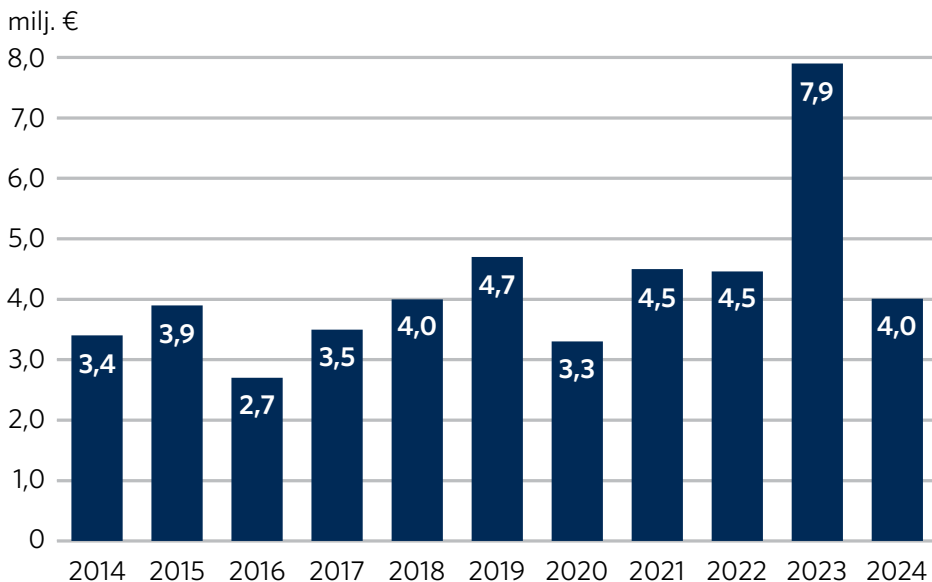
vastaanottanut tukea Stiftelsen Tre Smeder -säätiöltä yhteensä 50 000 euroa vuonna 2023. Tarkastuksessa saadun tiedon perusteella enimmäismäärän ylittyminen johtui siitä, että piirijärjestö oli hakenut säätiöltä vuosittaista 25 000 euron tukea, mutta vuoden 2024 tuki oli haettu ja saatu jo vuoden 2023 lopussa. Piirijärjestö oli tehnyt saamastaan tuesta ajantasaiset ilmoitukset.

Tarkastusvirasto on tarkastuksen yhteydessä muistuttanut Svenska folkkpartiet i Helsingfors rf:ää siitä, että puoluelain mukaan puolue, puolueyhdistys ja puolueen lähiyhteisö eivät saa vastaanottaa samalta tukijalta enempää tukea kuin 30 000 euroa kalenterivuodessa.

Tarkastuksen aikana havaittiin, että Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. oli vastaanottanut MA/PI Oy:ltä yhteensä 50 000 euroa presidentinvaalikampanjaan. Vaikka summa ylittää puoluelain salliman enimmäisrajan, vaalirahoituslaissa³³ ei ole asetettu presidentinvaalissa ylärajaa yksittäiselle tuelle. Vaalirahoituslain on katsottu olevan tässä asiassa ensisijainen suhteessa puoluelakiin,³⁴ ja näin ollen tarkastuksessa todettiin, että puolue sai vastaanottaa yli 30 000 euron tuen.

Puoluelain mukainen tuen enimmäisraja ei koske myöskään testamenttilahjoituksia. Tarkastuksessa havaittiin, että Vasemmistoliiton Varsinais-Suomen piiri ry oli vastaanottanut noin 126 000 euron suuruisen testamenttilahjoituksen vuonna 2021.

Kuvio 5. Puoluerahoituksen ilmoitusrekisteriin ilmoitetut tuet (ajantasainen ilmoitus) vuosina 2014–2024.

Ajantasaisia ilmoituksia tehtiin jonkin verran myöhässä

Tarkastusvirasto kiinnitti vuoden 2025 tarkastusten aikana huomiota siihen, että osa valvottavista oli tehnyt ajantasaisia ilmoituksia myöhässä. Puoluelain mukaan ilmoitus tulee tehdä viimeistään tuen vastaanottamista seuraavan kalenterikuukauden 15. päivänä. Osa valvottavista oli ilmoittanut kaikki vastaanotetut tukisuoritukset kootusti vuoden lopussa.

Tarkastusvirasto on aiemmin suositellut ajantasaisen ilmoituksen tekemistä mainosmaksuista

Valvonnassa havaittiin jonkin verran erilaisia ilmoitus-, mainos- sekä ehdokasmaksuja. Tarkastusvirasto on aiemmin suositellut ajantasaisen ilmoituksen tekemistä myös näistä suorituksista. Tarkastuksissa on havaittu, että tällaisten maksujen suuruus ja perintäkäytännöt vaihtelevat suuresti, ja valvottavat voivat saada samoilta henkilöiltä muitakin maksusuorituksia, jolloin 1 500 euron vuosikohtainen kumulatiivinen ilmoitusraja ylittyy helposti.

Puoluelakiin tuli muutoksia ja tarkennuksia, jotka astuivat voimaan 1.7.2025. Yksi muutoksista oli, että puoluelain 8 §:n luetteloa suorituksista, joita ei pidetä tukena puolueelle tai puolueyhdistykselle, täydennettiin. Jatkossa luottamushenkilömaksuja tai EU:n toimielinten tai vastaavien kansainvälisten järjestöjen myöntämiä ja niiden talousarvioihin perustuvia suorituksia ei pidetä tukena eikä niistä tarvitse tehdä ajantasaista ilmoitusta. Lakimuutoksen voimaantulon yhteydessä tarkastusvirasto linjasi, että jatkossa mainosten läpilaskutusta tai ehdokkaiden puolueille maksamia ehdokasmaksuja ei myöskään katsota tueksi, eikä niistä tarvitse tehdä ajantasaista ilmoitusta vuoden 2024 tapahtumista eteenpäin.

Tarkastuksessa selvitettiin myös valvottavien tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla saamia suorituksia. Vuoden 2025 tarkastuksissa ei tällaisia suorituksia, jotka olisivat ylittäneet ilmoitusrajan, tullut esiin.

3 Puoluerahoitus: Vaalirahoitus

Puolueiden ja muiden valvottavien on toimitettava VTV:lle erittely vaalikampanjansa rahoituksesta ja kuluista, jos ne ovat toteuttaneet vaalikampanjointia. Tarkoitus on lisätä vaalirahoituksen avoimuutta ja tietoa ehdokkaiden mahdollisista sidonnaisuuksista ja siksi tiedot ovat julkisia. VTV valvoo, että erittelyt sisältävät laissa vaaditut tiedot.³⁵

3.1 Mitä valvotaan

Vaalikampanjan rahoituksesta ja kuluista on laadittava erittely

Vaalirahoituksen ja -kulujen ilmoittaminen on puoluelain mukaan pakollista kaikille puolueille ja niille puolueyhdistyksille, jotka mainitaan valtioneuvoston puoluetuesta tekemässä valtionavustuspäätöksessä ja jotka ovat toteuttaneet vaalikampanjointia. Valvottavien pitää toimittaa tarkastusvirastoon erittely vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta kampanja-ajalta.³⁶

Erityy on tehtävä erikseen jokaisista yleisistä vaaleista. Yleisillä vaaleilla tarkoitetaan eduskuntavaaleja, presidentinvaalia, aluevaaleja, kuntavaaleja ja europarlamenttivaaleja. Vaalikampanja-ajalla tarkoitetaan ajanjaksoa, joka alkaa kuusi kuukautta ennen vaalipäivää ja päättyy kaksi viikkoa vaalipäivän jälkeen.

Erityylystä pitää käydä ilmi kampanjakulujen ja -rahoituksen yhteismäärä sekä merkittävät yksittäiset tukijat ja tukisummat. *Vaalikampanjan kuluihin* lukeutuu esimerkiksi mainos-, tapahtuma- ja muita kuluja sekä puolueen ehdokkaille antamat kampanja-avustukset. Puolueen tai puolueyhdistyksen *kampanjarahoitukseksi* luetaan kaikki kampanja-aikana saatu ulkopuolinen tuki.³⁷

Erityylyssä on ilmoitettava jokaisesta vähintään 1 500 euron (1.7.2025 alkaen 2 000 euron) arvoisesta tuesta sen määrä ja antaja. Lisäksi, jos tuki sisältää kolmannelta taholta välitettyä tukea vähintään 1 500 euroa, tuen saajan on ilmoitettava myös tieto välitetyn tuen antajasta.³⁸

Puoluelaisia ei tunneta muulloin kuin vaalikampanjoinnin aikana välitetyn tuen käsitettä. Lisäksi puolueiden on noudatettava, mitä vaalirahoituslaissa säädetään kampanjarahoituksen vastaanottamisesta ja sen rajoitteista, kun puolue on ilmoitusvelvollinen ehdokkaan vaalirahoituksesta, eli presidentinvaaleissa.³⁹

Erittely vaalirahoituksen kuluista ja rahoituksesta toimitetaan tarkastusvirastoon viimeistään vaalivuotta koskevan tilinpäätöksen yhteydessä. Siten esimerkiksi vuoden 2024 presidentinvaalin ja europarlamenttivaalien kuluja ja rahoitusta koskeva erittely tuli toimittaa keväällä 2025 vuoden 2024 tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastusvirasto julkaisee erittelyt vaali- ja puoluerahoitusvalvonnan verkkopalvelussa. Lisäksi puolueet ja puolueyhdistykset voivat jo ennen vaalipäivää tehdä vapaaehtoisen ennakoilmoituksen, joka sisältää suunnitelman vaalikampanjan rahoituksesta ja kuluista.⁴⁰

Puolueen vaalirahoituksen rajoitukset

Vaalikampanjan rahoitukselle on puoluelaisissa ja vaalirahoituslaissa rajoituksia, joita myös puolueiden, puolueyhdistysten ja lähiyhteisöjen tulee noudattaa.⁴¹

1. Rahoituksen ja muun tuen antaja tulee voida selvittää. Tukea ei saa ottaa vastaan, jos sen antajaa ei voi selvittää.
2. Kampanjarahoitusta ei saa vastaanottaa julkisyhteisöiltä. Poikkeuksena kuitenkin puoluetuki sekä muu lakiin tai valtion, hyvinvointialueen tai kunnan talousarvioon perustuva avustus.
3. Ulkomaista tukea saa vastaanottaa vain yksityishenkilöiltä ja samaa aatesuuntaa edustavilta yhteisöiltä.
4. Samalta tukijalta saa vastaanottaa tukea enintään 30 000 euroa kalenterivuodessa yleisten vaalien aikana, poikkeuksena presidentinvaalit, missä tuelle ei ole asetettu ylärajaa.
5. Puolueen tulee noudattaa vaalirahoituslain yksittäisen tuen rajoituksia, jos se välittää tukea ehdokkailleen kolmannelta taholta.

Lainsäädäntö mahdollistaa laajan avoimuuden vaalirahoituksesta

Puolueiden on puoluelain mukaan ilmoitettava tuen antaja vaalirahoitusilmoituksessa, kun tuen määrä on vähintään 1 500 euroa (1.7.2025 alkaen 2 000 euroa). Laki kuitenkin sallii tuen antajan ilmoittamisen myös silloin, kun tuki jää alle 1 500 euron ilmoitusrajan. Vain silloin, kun yksityishenkilön antama rahallinen tuki on alle 1 500 euroa, pitää tuen antajalta hankkia lupa hänen nimensä julkaisuun vaalirahoitusilmoituksessa. Kun tuki on saatu muuna kuin rahana, esimerkiksi tavarana tai palveluna, tulee vaalirahoitusilmoituksessa eritellä jokainen yksittäinen tukisuoritus ja sen antaja, kun tuen rahallinen arvo on vähintään 1 500 euroa. Valvottavat voivat ilmoittaa myös alle 1 500 euron arvoisesta ei rahallisesta tuesta niin halutessaan. Vain yksityishenkilöiltä tarvitaan tällöin lupa nimen julkaisemiseen vaalirahoitusilmoituksella.⁴²

- » Vaalirahoituksena voi ilmoittaa kaiken vastaanotetun tuen. Lupa ilmoittamiseen tarvitaan vain yksityishenkilöltä, jos tuki on alle 1 500 euroa.

Tarkastusvirasto on pyrkinyt kannustamaan ehdokkaita, puolueita ja puolueyhdistyksiä ilmoittamaan vaalirahoituksesta vapaaehtoisesti avoimesti. Toistaiseksi harva nimeää vapaaehtoisesti alle 1 500 euroa lahjoittaneita tahoja. Useimmat pitävät sen sijaan kiinni oikeudestaan julkaista tietoja rahoittajistaan vain vaalirahoituslain ja puoluelain minimivaatimusten mukaisesti.

Puoluetukea ei saa siirtää vaaliehdokkaille

Jos puolue on käyttänyt puolueen vaalikampanjan rahoittamiseen puoluetukea eli puolueiden valtionavustuksesta saatua rahaa, sen pitää ilmoittaa käytetyn avustuksen määrä vaalirahoitusilmoituksessa kampanjakulujen ja rahoituksen erittelyssä.⁴³ Puolueiden valtionavustus on valtion talousarvion sekä valtionavustuspäätöksen mukaan tarkoitettu puolueiden poliittisen toiminnan sekä niiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen. Jos valtionavustusta siirretään eteenpäin, tulee uudenkin käyttötarkoituksen toteuttaa alkuperäisen valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta.⁴⁴

Tarkastusvirasto katsoo, että valtionavustuksen siirtäminen suoraan yksittäiselle ehdokkaalle, ehdokkaan tukiryhmälle tai muulle yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimivalle yhteisölle ei täytä avustuksen alkuperäisiä myöntämisehtoja. Lisäksi ehdokas vastaanottaa silloin kampanjaansa

tukea laissa erikseen kielletyltä taholta. Vaalirahoituslaissa kielletään ehdokkaita vastaanottamasta tukea vaalikampanjaan valtiolta, hyvinvointialueelta, hyvinvointiyhtymältä, kunnalta tai näiden liikelaitoksilta ja mää räysvallassa olevilta yhtiöiltä. Yhtä lailla kiellettyä on vastaanottaa kampanjatukea julkisoikeudellisilta yhdistyksiltä, laitoksilta ja säätiöiltä.⁴⁵

3.2 Valvonta ja havainnot vuodelta 2025

Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoo, että valvottavat toimittavat puolerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin erittelyn vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta. Tarkastusvirasto tarkistaa, että erittelyt sisältävät puoluelaissa vaaditut tiedot lain vaatimalla tarkkuudella. Lisäksi tarkistetaan valvottavan tilinpäätös- ja kirjanpitoaineiston avulla, että ilmoitetut kampanjakulut ja -rahoitus ovat olennaisilta osin oikein. Valtionavustuksen osalta tarkastusvirasto valvoo, että sen käyttö vaalikampanjointiin vastaa avustuksen myöntöpäätöksen ehtoja.

Jos vaalirahoitusilmoituksessa on puutteita tai virheitä, tarkastusvirasto kehottaa valvottavaa korjaamaan tai täydentämään tietoja. Jos tiedoissa on epäselvyyksiä, tarkastusvirasto pyytää valvottavalta lisäselvitystä ja -tietoja. Jos valvottava ei noudata täydennys- tai korjauskehotusta tai jättää kokonaan toimittamatta lakisäätteiset tiedot ja asiakirjat, tarkastusvirasto voi määrätä sen täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla.

Jos puoluetukea on käytetty ehtojen vastaisesti ja puolue ei palauta osuutta oma-aloitteisesti, tarkastusvirasto voi määrätä, että puoluetuen maksaminen lopetetaan tai jo maksettu avustus peritään takaisin kokonaan tai osittain. Takaisinperintä tapahtuu valtionavustuslaissa säädettyllä tavalla.⁴⁶

Vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen erittelyn perusteet on dokumentoitu vaihtelevasti

Vuoden 2025 valvontakierroksella tarkastettiin puolueiden tekemiä erittelyjä tarkastusajanjaksolla järjestettyjen vaalien kampanjarahoituksesta ja -kuluista. Puolueiden ja puoluetukipäätöksessä mainittujen piiri- ja naisjärjestöjen tulee toimittaa vaaleja koskeva erittely tarkastusvirastoon viimeistään kulloisenkin vaalivuoden tilinpäätösaineiston mukana.

Tarkastuksessa havaittiin, että valvottavat seuraavat ja dokumentoivat vaalikampanjan kuluja ja rahoitusta vaihtelevalla tarkkuudella. Osalla valvottavista on yksityiskohtainen kulu- ja rahoitusseuranta. Osa valvottavista seuraa vaalikampanjan kuluja ja rahoitusta kustannuspaikan avulla. Kulujen ja rahoituksen erittelyn tulisi olla johdettavissa kirjanpidosta tai muista

selvityksistä, ja sen tulisi olla täsmäytettävissä niihin. Tarkastusvirasto suosittelee valvottavia dokumentoimaan huolellisesti, mistä ja miten erittelyssä ilmoitetut luvut muodostuvat, jotta niiden oikeellisuus voidaan varmistaa jälkikäteen.

» Vaalikampanja-aikana syntyneet kampanjan kulut ja rahoitus pitää eritellä vaalikohtaisesti.

Vuoden 2025 tarkastusten aikana viisi valvottavaa toimitti puolerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin sieltä kokonaan puuttuneita vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen erittelyitä.⁴⁷ Lisäksi muutamassa erittelyssä havaittiin tarkastuksessa puutteita.⁴⁸

Neljä valvottavaa⁴⁹ ei toimittanut lainkaan tietoja vuoden 2023 eduskuntavaalien vaalirahoituksesta, ja viisi valvottavaa⁵⁰ ei toimittanut lainkaan tietoja vuoden 2024 europarlamenttivaalien vaalirahoituksesta. Niistä osa ei toimittanut myöskään kirjanpitoaineistoa tai toimitti sen puutteellisenä.⁵¹ Tarkastusvirasto ei siksi voinut varmistua niiden vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen oikeellisuudesta, mikäli valvontakohteella oli ollut vaalikampanjointia.

Kuvio 6. Vaalit 2021–2030

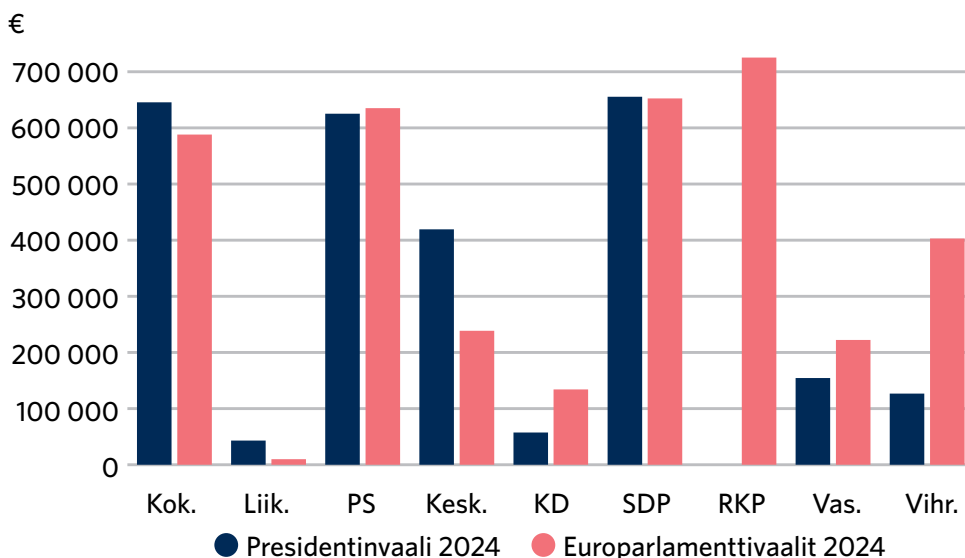
2021	Kuntavaalit
2022	Aluevaalit
2023	Eduskuntavaalit
2024	Presidentinvaali ja europarlamenttivaalit
2025	Alue- ja kuntavaalit
2027	Eduskuntavaalit
2029	Alue- ja kuntavaalit, europarlamenttivaalit
2030	Presidentinvaali

Puolueet tekivät eri suuruisia presidentinvaali- ja europarlamenttivaalikampanjoita vuonna 2024

Suomessa käytiin kahdet vaalit vuonna 2024: presidentinvaali ja europarlamenttivaalit. Puolueet ja valitsijayhdistykset asettivat presidentinvaalissa yhdeksän ehdokasta. Europarlamenttivaaleissa ehdokkaita oli yhteensä 232.

Puolueet tekivät vaaleissa ehdokkaiden kampanjoiden rinnalla oman kampanjansa, jolla ne pyrkivät saamaan mahdollisimman monta puolueen edustajaa EU-parlamenttiin. Puoluerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin toimitettujen vaalirahoitusilmoitusten perusteella suurimmat kampanjat europarlamenttivaaleissa olivat Suomen ruotsalaisella kansanpuolueella, Suomen Sosialidemokraattisella Puolueella ja Perussuomalaisilla. Presidentinvaalissa suurimmat vaalikampanjat olivat puolestaan Suomen Sosialidemokraattisella Puolueella, Kansallisella Kokoomuksella ja Perussuomalaisilla. Pienpuolueilla ei ollut presidentinvaaliehdokkaita.

Kuvio 7. Eduskuntapuolueiden vaalikampanjat presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa 2024

4 Tarkastusvirastolle toimitettavat tiedot ja asiakirjat

Puolueiden ja puolueyhdistysten on vuosittain toimitettava tilinpäätösasiakirjat ja muita tietoja varojen käytöstä puoluerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin. Tällä pyritään varmistamaan, että puolue toiminnan rahoitus on läpinäkyvää. Tiedot ja asiakirjat ovat julkisia. VTV valvoo tietojen toimittamista ja että niissä annetaan lain edellyttämät tiedot.

4.1 Mitä valvotaan

Tilinpäätösasiakirjat ja erittely vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta

Puolue toimittaa tarkastusvirastolle puolueen ja valtionavustusta saaneen puolueen avustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen tilin- tai toiminnan-tarkastuskertomuksen, toimintakertomuksen, jos sellainen on laadittu, ja tilinpäätöksen. Lisäksi puolue toimittaa tarkastusvirastoon ajantasaisiin ilmoituksiin sisältyvät tiedot, erittelyn vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta sekä tilitykset puolueen valtionavustuksen käytöstä, jos puolue on saanut avustusta.⁵²

Tiedot ja asiakirjat tulee toimittaa tarkastusviraston sähköiseen ilmoitusrekisteriin. Vaalikampanjan kulut ja rahoitus tulee tarkastusviraston antaman määräyksen mukaan eritellä ja toimittaa tarkastusviraston vahvistamalla sähköisellä lomakkeella. Ilmoitus tulee tehdä sen vuoden tilinpäätöksen yhteydessä, jolloin vaalit on pidetty.⁵³

Kuvio 8. Ilmoitukset ja asiakirjat, jotka valvottavien tulee puoluelain perusteella toimittaa tarkastusvirastoon.

	Puolue	Avustus- pääöksessä mainittu puolueyhdistys	Lähiyhteisö	Muu puolueyhdistys
Ulko- puolinen tuki	Ajantasainen ilmoitus jokaisesta 1 500 € tuesta (1.7.2025 alkaen 2 000 € tuesta)			
	Ajantasainen ilmoitus jokaisesta 2 000 € lainasta (1.7.2025 alkaen)			
	Ajantasaisten ilmoitusten yhteenvedo			
Vaali- rahoitus	Ennakoilmoitus suunnitellusta kampanjarahoituksesta ja kuluista			
	Vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen erittely			
Puolue- tuki	Tilitys valtionavustuksen käytöstä (jos puolue on saanut valtionavustusta)			
Tilin- pääätös- asiakirjat	Vahvistettu tilinpäätös ja toimintakertomus (jos laadittu)			
	Tilintarkastuskertomus tai toiminnantarkastuskertomus			

Tarkastusvirasto julkaisee sille toimitetut tiedot viipymättä ilmoitusrekisterissään. Asiakirjat julkaistaan siinä muodossa kuin ne on toimitettu tarkastusvirastolle.

Lähiyhteisön tilinpäätösasiakirjat

Puolurekisterissä olevan puolueen on mahdollista ilmoittaa lähiyhteisöseen suostumuksensa antanut muu yhteisö, säätiö tai niiden hallinnoima rahasto.⁵⁴ Sellaisella yhdistyksellä, jota ei ole merkitty puolurekisteriin, ei voi olla lähiyhteisöjä.

Puolueen lähiyhteisön tulee toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle tilin- tai toiminnantarkastuskertomus, toimintakertomus, jos sellainen on laadittu, tilinpäätös, sekä erittely lähiyhteisön saamista tuista kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun yhteisön tai säätiön tilinpäätös on vahvistettu. Yhteisö tai säätiö, jonka rahasto on ilmoitettu lähiyhteisöksi, toimittaa vastaavat asiakirjat kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun yhteisön tai säätiön tilinpäätös on vahvistettu.⁵⁵

Lähiyhteisöt eivät ole velvollisia toimittamaan erittelyä vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta. Puoluelain mukaan myöskään niiden tilintarkastuskertomusta, toimintakertomusta ja tilinpäätöstä ei julkaista verkkosivuilla, vaikka ne toimitetaan tarkastusvirastolle.⁵⁶ 1.7.2025 voimaan tulleiden puoluelain muutosten myötä lähiyhteisöjen tilinpäätöstiedot julkaistaan jatkossa puolerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisterissä.

» Puolueiden ja muiden valvottavien asiakirjat ovat julkisia ja saatavilla puolerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteristä.

Lähiyhteisön tiedot toimitetaan tarkastusvirastolle sähköisesti tarkastusviraston ylläpitämään ilmoitusrekisteriin. Lähiyhteisön tilinpäätösasiakirjojen toimitusvelvollisuus alkaa siitä tilikaudesta, jonka aikana se on ilmoitettu tarkastusvirastolle lähiyhteisöksi.

Kuvio 9. Lakisääteisten ilmoitusten määräajat.

	Puolue	Avustus- päätöksessä mainittu puolueyhdistys	Lähiyhteisö	Muu puolueyhdistys
Ajantasainen ilmoitus tuesta tai lainasta	Seuraavan kuukauden 15. päivään mennessä	Seuraavan kuukauden 15. päivään mennessä	Seuraavan kuukauden 15. päivään mennessä	Seuraavan kuukauden 15. päivään mennessä
Tilinpäätösasiakirjat			3 kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta	
Ajantasaisten ilmoitusten yhteenveto	3 kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta	1 kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta		
Vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen erittely				

Tilintarkastajan tulee lausua puoluetuen käytöstä ja puoluelain noudattamisesta tilintarkastuskertomuksessaan

Ulkopuolista rahoitusta sekä vaalikampanjaa koskevien tapahtumien tiedot ovat kirjanpitolain ja puoluelain säännösten mukaan osa laadittua tilinpäätöstä ja samalla tilintarkastuslain mukaisen tilintarkastuksen kohteena. Valtionavustusta saavan puolueen ja valtionavustuspäätöksessä tarkoitettun muun yhdistyksen tilintarkastajan tulee lausua tilintarkastuskertomuksessaan tilintarkastuslaissa säädetyn lisäksi:

1. onko valtionavustuksen käytössä ja käyttöä koskevassa raportoinnissa noudatettu puoluelain säännöksiä ja avustuspäätöksen ehtoja
2. onko puoluelain säännöksiä tuesta ja tukea koskevista rajoituksista sekä vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamisesta noudatettu.

Lähiyhteisön ja sellaisen yhteisön ja säätiön, jonka rahasto on lähiyhteisö, tilintarkastajan tulee lausua tilintarkastuslaissa säädetyn lisäksi, onko lähiyhteisön toiminnassa noudatettu puoluelain säännöksiä tuesta ja tukea koskevista rajoituksista.⁵⁷

» Tilintarkastajan tulee tarkastaa puoluetukea saavien yhteisöjen valtionavustuksen käyttöä ja raportointia.

4.2 Valvonta ja havainnot vuodelta 2025

Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoo, että valvottavat toimittavat puoluerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin kaikki puoluelain edellyttämät asiakirjat.

Tarkastusvirasto tarkistaa, että asiakirjat on laadittu ohjeiden ja säädösten mukaisella tavalla ja että asiakirjojen sisältämät tiedot ovat keskenään ristiriidattomia. Lisäksi tarkistetaan, että valtionavustusta saavien puolueiden ja puolueyhdistysten tilintarkastaja on tilintarkastuskertomuksessaan lausunut valtionavustuksen käytöstä ja sen raportoinnista.

Tarkastusvirasto pyytää ilmoitusrekisterissä julkaistavan aineiston lisäksi valvottavilta niiden kirjanpidon ja tarkistaa, että se on järjestetty niin, että tarkastusvirasto kykenee valvomaan sen perusteella puoluelain säädösten noudattamista. Tarkastusvirasto ei tilintarkasta valvottavia.

Jos valvottava ei toimita asiakirjoja tai jos asiakirjat ovat oleellisesti virheellisiä, tarkastusvirasto kehottaa valvottavaa korjaamaan tai täydentämään tietoja. Jos tiedoissa on epäselvyyksiä, tarkastusvirasto pyytää valvottavalta lisäselvitystä ja -tietoja. Jos valvottava ei noudata täydennys- tai korjauskehotusta tai jos se jättää lakisääteiset tiedot ja asiakirjat kokonaan toimittamatta, tarkastusvirasto voi määrätä sen täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla. Laiminlyönnin on kuitenkin oltava kokonaisuutena arvioiden olennainen, jotta uhkasakko voidaan asettaa.

Kuvio 10. Vuoden 2025 puolerahoitustarkastusten vuosikello

Puoluelain edellyttämien asiakirjojen toimittamisessa oli puutteita

Vuoden 2025 tarkastusten aikana todettiin, että valtaosa valvottavista toimitti puoluelaisissa luetellut asiakirjat ja aineistot puolerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin. Vuosittain asiakirjoja ja aineistoja jää kuitenkin toimittamatta tarkastusvirastoon. Kuten aiempinakin vuosina, myös vuoden 2025 tarkastusten aikana havaittiin, että asiakirjoja ja aineistoja puuttui jonkin verran. Niitä lisättiin ilmoitusrekisteriin tarkastusten aikana.

Asiakirjoja jättivät toimittamatta erityisesti yksittäiset piirijärjestöt ja yksi pienpuolue. Tarkastusvirastolla on ollut aikaisemmin vaikeuksia tavoittaa sellaisia puolueita tarkastukseen, joissa toiminta on lakanut. Vuonna 2025 kaikki pienpuolueiden tarkastukset saatiin toteutettua.

Kristallipuolue r.p. ei ole kuitenkaan toimittanut kaikkia puoluelain edellyttämiä tilinpäätösasiakirjoja tarkastusvirastolle. Sen tulee toimittaa puuttuvat asiakirjat puoluerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin. Totuuspuolue r.p. on toimittanut tilinpäätösasiakirjansa ilmoitusrekisteriin, mutta tarkastus suoritettiin kirjanpidon pääkirjojen sijasta tiliotteiden perusteella.

Vuonna 2025 useilla Liike Nyt r.p.:n piirijärjestöillä oli haasteita puoluelain mukaisten asiakirjojen toimittamisessa. Valtaosaa asiakirjoista ei ole toimitettu puoluerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin. Tarkastusvirasto ei poikkeuksellisesti tavoittanut lainkaan suurinta osaa tarkastukseen valituista Liike Nyt r.p.:n piirijärjestöistä tarkastusta varten. Yhtä piirijärjestöä lukuun ottamatta tarkastuksia ei saatu toteutettua suunnitellusti, koska piirijärjestöt eivät olleet toimittaneet pyydettyä ennakkomateriaalia, eivätkä puoluelain edellyttämiä asiakirjoja tarkastusvirastolle. Vain yksi piirijärjestö toimitti kirjanpitoa, mutta puutteellisenä.⁵⁸ Liike Nyt r.p.:ltä tarkastuksen aikana saadun tiedon perusteella osa piirijärjestöistä oli ollut toimimattomina, eikä niillä ollut tarvittavia vastuuhenkilöitä. Tämä on vaikuttanut kirjanpitoaineistojen ja puoluelain mukaisten asiakirjojen toimittamiseen.⁵⁹

Yksityiskohtaisempia tietoja puuttuvista aineistoista on vaali- ja puoluerahoitusvalvonnan verkkosivuilla osoitteessa www.vaalirahoitusvalvonta.fi.

Kirjanpitoaineistoja jäi toimittamatta

Vuoden 2025 tarkastuksen aikana neljä valvottavaa ei lainkaan toimittanut kirjanpitoaan tarkastusta varten.⁶⁰ Näistä valvottavista osa ilmoitti, ettei kirjanpidon pääkirjoja ole saatavilla. Osaa valvottavista taas ei tavoitettu lainkaan tarkastuksen aikana, eikä tarkempaa syytä kirjanpidon puuttumiselle saatu. Yhden valvontakohteen tarkastus suoritettiin tiliotteiden perusteella, koska muuta kirjanpitoaineistoa ei ollut tarkastuksen aikana saatavilla.⁶¹ Kolme valvottavaa toimitti kirjanpitoa osittain.⁶² Niiden valvontakohteiden osalta, jotka eivät toimittaneet lainkaan kirjanpitoa, tarkastusvirasto ei pystynyt varmistumaan puoluelain nojalla toimitettujen tilinpäätöstietojen oikeellisuudesta, tai suorittamaan tarkastusta ollenkaan.

Tarkastusvirasto muistutti valvottavia tarkastuksen aikana, että kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n mukaan tilinpäätös, kirjanpidot, tositteet ja muu kirjanpitoaineisto on säilytettävä huolellisesti kirjanpitolain 7 §:n vaatimukset täyttävällä tavalla siten, että viranomaiset ja tilintarkastajat voivat tarkastella aineistoja Suomesta käsin ilman aiheutonta viivettä.

Tilinpäätösmenettelyt oli pääsääntöisesti järjestetty asianmukaisesti

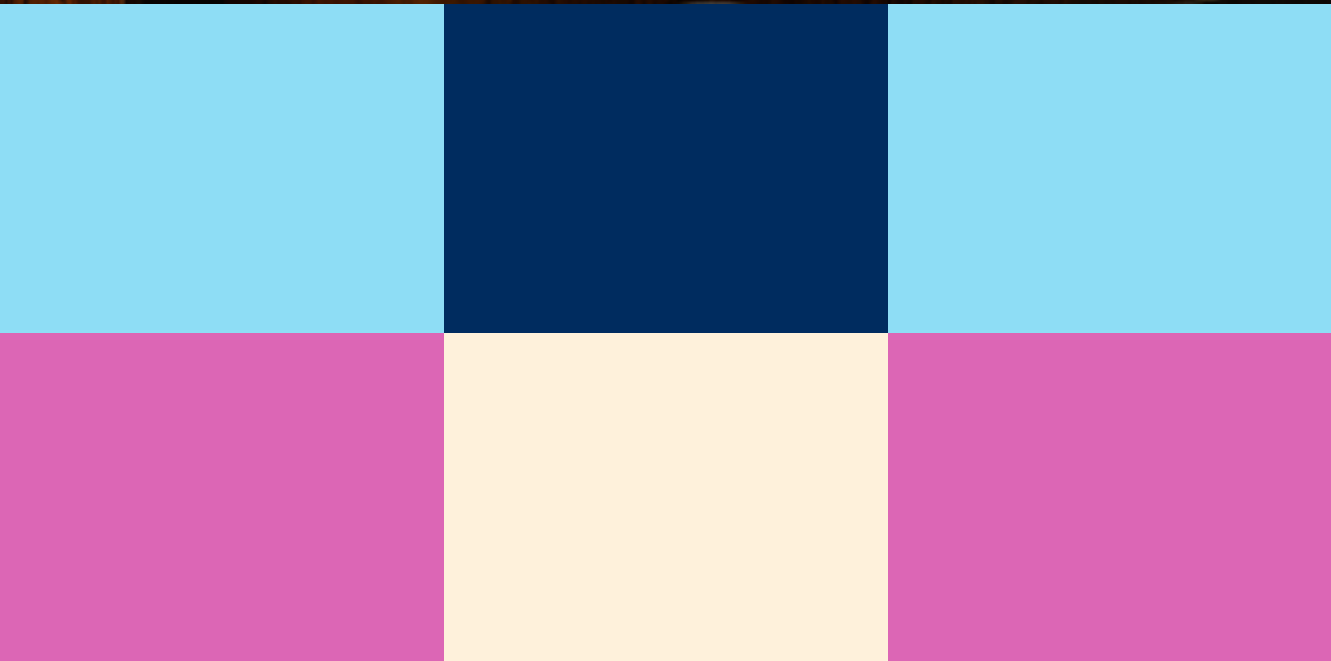
Osana puoluerahoituksen valvontaa tarkastetaan myös valvottavien tilinpitoa ja varojen käyttöä. Koska yhdistysten pitää toimittaa joko toiminnan-tarkastus tai tilintarkastus, ovat kirjanpidon järjestelyt ja tilinpäätösme-nettelyt pääsääntöisesti järjestetty asianmukaisesti, ja tarkastusvirasto on voinut valvoa puoluelain säännösten noudattamista niiden perusteella. Yhdistysten tilintarkastajan tehtävä on tarkastaa tilikauden kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastaja siis valvoo, että tilintarkastettavan kohteen tilin-päätös, kirjanpito ja toimintakertomus pitävät paikkansa eivätkä sisällä vir-heitä. Tilintarkastettujen kohteiden kirjanpitoa käydään läpi näin ollen kah-den eri toimijan toimesta.

Tilintarkastuslain mukaan kaikkien yhdistysten ei tarvitse valita tilintar-kastajaa. Osa yhdistyksistä, joihin puoluelain 9 c §:ää ei sovelleta, voi valita toiminnantarkastajan, joka laatii toiminnantarkastuskertomuksen. Tämä ei kuitenkaan koske sellaisia toimijoita, jotka saavat valtionavustusta. Niiden on lain mukaan valittava tilintarkastaja ja toimittaa tarkastusvirastolle tilintarkastuskertomus.

Puoluelaisissa ei ollut ennen 1.7.2025 voimaan tulleita muutoksia huomi-oitu toiminnantarkastajan valintaa ja toiminnantarkastuskertomusta vaan ainoastaan tilintarkastuskertomus. Tarkastusvirasto on kuitenkin julkaissut myös toiminnantarkastuskertomukset jo ennen lakimuutosta.

Tarkastusvirasto kiinnittää yleisellä tasolla huomiota siihen, että suuri osa sen ilmoitusrekisteriin toimitetuista toimintakertomuksista eivät ole kirjanpitolain⁶³ mukaisia toimintakertomuksia vaan ne muistuttavat vuo-sikertomusta, jotka on nimetty toimintakertomukseksi. Tarkastusvirasto ei ole katsonut tarpeelliseksi huomauttaa valvottavia asiasta, mutta se on keskustellut niiden kanssa havainnoista tarkastuspalaverissa. Lisäksi tar-kastusvirasto julkaisee kaikki sille toimitetut, toimintakertomukseksi nime-tyt asiakirjat.

Vuoden 2025 tarkastuksessa havaittiin kirjanpidon menettelyistä huo-mautettavaa puoluerahoituksen näkökulmasta vain yksittäisessä tapauk-nessa.⁶⁴ Tarkastusvirasto muistuttaa, että puoluelain 9 §:n mukaan puo-lueen kirjanpitovelvollisuudesta on voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään.

5 Puolueiden valtionavustus eli puoluetuki

Puoluetuki on eduskuntapuolueille maksettava valtionavustus. VTV valvoo, että puolueet ja muut tuensaajat käyttävät puoluetukea ehtojen mukaisesti ja raportoivat siitä asianmukaisesti. Vuonna 2025 valvottiin vuosille 2021–2024 myönnetyn puoluetuen käyttöä. Valvonta voi ulottua myös yhteisöihin, joille puolue on siirtänyt osan saamastaan puoluetuesta.

5.1 Mitä valvotaan

Puoluetukea saa käyttää vain avustuspäätöksessä määritellyn toimintaan

Puoluetuen myöntää valtioneuvosto valtion talousarvion pohjalta. Se jaetaan eduskunnassa edustettuina oleville puolueille niiden eduskuntavaaleissa saamien kansanedustajapaikkojen lukumäärään suhteutettuna.⁶⁵ Puolueiden pitää hakea puoluetukea, eli sitä ei makseta automaattisesti. Hakemukset toimitetaan vuosittain valtioneuvoston kansliaan, joka myös maksaa avustuksen. Kanslia julkistaa valtionavustuspäätöksen vuosittain verkkosivuillaan.⁶⁶

Puoluetuki on tarkoitettu käytettäväksi puolueiden poliittisen toiminnan sekä niiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen. Puolueen on käytettävä saamastaan avustuksesta viisi prosenttia puolueen piirijärjestöjen toimintaan ja vastaava viisi prosenttia puolueen naisten poliittiseen toimintaan. Puolueen tulee käyttää piirijärjestöjen toimintaan osoitettu osuus itse päättämänsä jakosuhteen mukaisesti niille piireille, jotka se on ilmoittanut puoluetukihakemuksessaan. Piirijärjestöille tarkoitettu osuus puoluetuesta tulee siirtää avustusvuoden aikana.⁶⁷

Puolue voi käyttää naisten poliittiseen toimintaan osoitetun viiden prosentin avustusosuuden puolueen omaan naisten poliittiseen toimintaan. Se voi myös siirtää avustusosuuden osin tai kokonaan naisten poliittista

toimintaa harjoittavalle yhdistykselle, jonka se on nimennyt puoluetuki-hakemuksessaan. Myös naisten toimintaan tarkoitettu osuus tulee siirtää naisjärjestölle avustusvuoden aikana.⁶⁸

Puoluetukea on mahdollista siirtää eteenpäin jollekin toiselle yhteisölle käytettäväksi muuhun kuin valtionavustuspäätöksessä mainitun puolueen tai puolueyhdistyksen omaan toimintaan. Tällaisen siirretyn avustuksen saajan on käytettävä avustus alkuperäisen valtionavustuspäätöksen ehtojen mukaisesti.⁶⁹

» Puoluetuki on tarkoitettu puolueiden poliittisen toiminnan sekä niiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen.

Puoluelaisissa on säädetty puolueille sekä puoluetukipäätöksessä mainituille yhdistyksille tuen valvontaan liittyviä velvollisuuksia. Samat määräykset ja velvoitteet koskevat siis niin emopuoluetta kuin puoluetukipäätöksessä mainittuja puolueyhdistyksiä. Puoluetukea saavat puolueet ja puolueyhdistykset ovat kirjanpitovelvollisia, ja niillä on oltava tilintarkastaja. Tilintarkastajan tehtäviin kuuluu lausua siitä, onko avustuksen saaja noudattanut toiminnassaan puoluetuen ehtoja.

Puoluelaisissa on säädetty puolueille sekä avustuspäätöksessä tarkoitetuille yhdistyksille tuen valvontaan liittyviä velvollisuuksia. Samat määräykset ja velvoitteet koskevat niin emopuoluetta kuin puoluetukipäätöksessä mainittuja puolueyhdistyksiä. Puoluetukea saavat puolueet ja puolueyhdistykset ovat kirjanpitovelvollisia, ja niillä on oltava tilintarkastaja. Tilintarkastajan tehtäviin kuuluu lausua siitä, onko avustuksen saaja noudattanut toiminnassaan puoluetuen ehtoja.

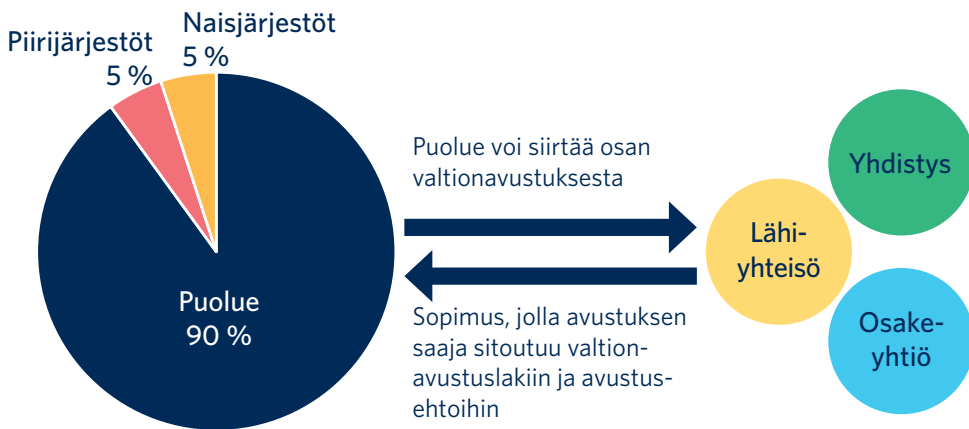
Euroopan unioni on asettanut useita pakotteita Venäjää ja Valko-Venäjää vastaan Venäjän hyökättyä Ukrainaan helmikuussa 2022. EU-pakotteet on kirjattu myös valtionavustusten sopimusehtoihin. Puoluetuen sopimusehtoihin on kirjattu vuodesta 2023 alkaen, että valtionavustusta saavan tahon tulee varmistua, että mitään varoja tai taloudellisia resursseja ei mene suoraan eikä välillisesti pakoteluettelossa lueteltujen tahojen saataville tai hyödynnettäväksi. Valtionavustuksen käytössä sekä puolueen että sen piiri- tai naisjärjestöjen tulee siis varmistua, että valtionavustusvaroilla hankittujen tuotteiden tai palvelujen toimittamiseen ei osallistu sopimuskumppaneita tai alihankkijoita, joille on asetettu pakotteita tai joiden hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenille, välillisille tai välittömille omistajille tai kyseisessä yhteisössä määräys-, edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttäville henkilöille on asetettu pakotteita.⁷⁰

Jos puoluetuen saaja laiminlyö tukiehtoja ja laissa säädettyjä veloitteitaan, tarkastusvirasto voi määrätä, että puoluetuen maksu lopetetaan ja jo maksettu tuki peritään takaisin siten kuin takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslaissa.⁷¹ Maksaminen voidaan kuitenkin määrätä lopetettavaksi tai jo maksettu avustus kokonaan tai osittain takaisin perittäväksi myös puolueelta, joka olennaisesti laiminlyö puoluelain mukaan sille kuuluvan velvollisuuden. Jos velvollisuuden laiminlyöjä on avustuspäätöksessä tarkoitettu muu yhdistys, avustuksen maksamisen lopettaminen tai takaisinperintä saa koskea vain sille osoitettua avustuksen osaa.⁷²

Puolue voi siirtää saamaansa valtionavustusta toiselle yhdistykselle, mutta siirrosta pitää tehdä sopimus

Puolueet voivat siirtää osan saamastaan valtionavustuksesta toiselle yhdistykselle, lähiyhteisölle, säätiölle tai osakeyhtiölle. Puolueiden pitää valtionavustuslain mukaan tehdä avustuksen saajan kanssa sopimus valtionavustuksen siirrosta ja käytöstä. Sopimuksella avustuksen saaja sitoutuu noudattamaan valtionavustusehtoja sekä valtionavustuslakia. Sopimus pitää tehdä sekä valtionavustuspäätöksessä mainittujen piiri- ja naisjärjestöjen että muiden tahojen kanssa.

Kuvio 11. Puoluetuen jakautuminen ja puoluetuen siirto.

Valtionavustuspäätöksen ehtoissa todetaan, että jos puolue siirtää sille myönnettyä avustusta käytettäväksi muuhun kuin puolueen omaan toimintaan, puolueen on tehtävä avustusta käyttävän tahon kanssa valtionavustuslain 7 §:n 3 momentin mukainen sopimus. Siinä sovitaan

valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista noudattaen avustuspäätöksen ehtoja. Sopimus ei siis saa sisältää ehtoja, jotka poikkeavat valtionavustuspäätöksessä lausutuista ehdoista.

Tekemällä avustusta saavan tahon kanssa sopimuksen puolueet huolehtivat omalta osaltaan, että avustusta vastaanottava taho sitoutuu noudattamaan mitä valtionavustuspäätöksessä ja valtionavustuslaissa lausutaan valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja ehdoista. Muuhun kuin omaan toimintaan osoitetun avustuksen käytön tulee noudattaa alkupeleistä valtionavustuspäätöksen ehtoja.

Puoluetukea ei saa siirtää suoraan yksittäiselle ehdokkaalle, ehdokkaan tukiryhmälle tai muulle yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimivalle yhteisölle, sillä niiden toiminnan ei katsota täyttävän avustuksen alkuperäisiä myöntämisehtoja. Ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä tai muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö käsitetään vaalirahoituslaissa yhdeksi kokonaisuudeksi.⁷³ Niiden kaikkien tarkoitus on tukea yksinomaan yhden ehdokkaan kampanjaa ja pyrkiä varmistamaan ehdokkaan menestys vaaleissa, eikä se siten ole puolueen poliittista toimintaa tai puolueiden tiedotustoimintaa ja viestinnän tukemista. Lisäksi tilanteessa, jossa ehdokas vastaanottaa valtionavustusvaroja, hän itseasiassa vastaanottaa kampanjaansa tukea laissa erikseen kielletyltä taholta. Vaalirahoituslaissa kielletään ehdokkaita vastaanottamasta tukea vaalikampanjaan valtiolta, hyvinvointialueelta, hyvinvointiyhtymältä, kunnalta tai näiden liikelaitoksilta ja määräysvallassa olevilta yhtiöiltä.⁷⁴

Puolueiden valtionavustuksen eli puoluetuen ehdot

Puolueiden valtionavustuksen käytölle asetetaan ehtoja valtioneuvoston vuosittaisessa avustuspäätöksessä sekä puoluelaisissa ja valtionavustuslaissa. VTV valvoo ehtojen noudattamista.

- 1. Avustuksen käyttötarkoitus:** Puoluetukea saa käyttää vain puolueen poliittisen toiminnan sekä viestinnän ja tiedotustoiminnan tukemiseen.
- 2. Piirijärjestöille ja naisten toimintaan korvamerkitty osuus:** Puoluetuesta 5 prosenttia on ohjattava puolueen piirijärjestöjen toimintaan ja toinen 5 prosenttia naisten poliittiseen toimintaan. Puolueen on avustushakemuksessaan lueteltava piiri- ja nais-yhdistykset, joille se aikoo siirtää korvamerkittyä tukea. Nais- ja

piirijärjestöjen pitää käyttää saamansa avustus alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisesti puolueen poliittisen toiminnan ja viestinnän tukemiseen, ja avustussirrosta on tehtävä sopimus.

3. **Avustuksen siirtäminen yhdistykselle, lähiyhteisölle tai osakeyhtiölle:** Puolue voi siirtää osan saamastaan puoluetuesta piiri- ja naisjärjestöjen ohella kolmansille tahoille. Avustusta voi siirtää yhdistyksille, osakeyhtiöille tai puolueiden lähiyhteisöille. Myös siirretty avustus pitää käyttää alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisesti puolueen poliittisen toiminnan ja viestinnän tukemiseen⁷⁵.
4. **Sopimus avustuksen siirrosta:** Kun puolue siirtää valtionavustusta piiri- ja naisjärjestöille ja kolmansille tahoille, sen pitää tehdä avustuksensaajan kanssa sopimus avustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista. Tarkastusvirasto suosittaa tekemään uudet sopimukset joka raportointivuodelle⁷⁶. Sopimukset tulee toimittaa tarkastusvirastolle.
5. **Tilitys valtionavustuksen käytöstä:** Puolueiden sekä valtionavustuspäätöksessä mainittujen piiri- ja naisjärjestöjen pitää toimittaa vuosittain tilitys valtionavustuksen käytöstä VTV:lle. Tilityksessä pitää ilmoittaa, kuinka paljon avustusta on saatu raportointivuonna, kuinka paljon avustusta on siirretty edelleen muille yhdistyksille ja yhteisöille, miten omaan käyttöön jäänyttä avustusta on käytetty ja kuinka paljon käyttämätöntä avustusta siirtyy seuraavalle raportointivuodelle. Tilitys tehdään valmiilla lomakkeella puoluerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin.⁷⁷

Väärinkäytökset

Jos puoluetukea käytetään avustusehtojen vastaisesti, VTV voi määrätä puolueen palauttamaan valtiolle väärin käyttämänsä avustuksen tai että avustuksen maksu puolueelle keskeytetään. Avustus peritään takaisin puolueelta, vaikka väärinkäytös olisi tapahtunut toisen yhdistyksen tai yhteisön toiminnassa.⁷⁸

5.2 Valvonta ja havainnot vuodelta 2025

Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoo puoluetuen eli puolueille myönnettävän valtionavustuksen käyttöä. Sen valvontavaltuudet ulottuvat valtionavustuspäätöksessä mainittujen emopuolueen ja puolueyhdistysten lisäksi kaikkiin yhteisöihin, joihin puolue on siirtänyt valtionavustusta.⁷⁹

Tarkastusvirastolla on oikeus tarkastaa puoluetukea saaneiden puolueiden ja puolueyhdistysten tilinpitoa ja varojen käyttöä, jotta se voi varmistaa, että ne ovat noudattaneet valtionavustusehtoja ja valtionavustuslakia. Avustusehdot käyvät ilmi valtioneuvoston puoluetukea koskevasta valtioneuvostuspäätöksestä.

Puolueiden ja puolueyhdistysten on tarkastusta varten toimitettava tarkastusvirastoon tilitys valtionavustuksen käytöstä sekä tilinpäätösasiakirjansa. Lisäksi tarkastusvirastolle toimitetaan kaikki valtionavustussopimukset, jotka puolueet ja puolueyhdistykset ovat tehneet tuen käytöstä ja eteenpäin siirtämisestä. Asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta käsitellään luvussa 4.

Yksi valvottava ei noudattanut valtionavustuksen käytössä avustuspäätöksen ehtoja

Tarkastusvirasto on selvittänyt puoluetukea vastaanottaneiden valvottavien valtionavustuksen tilitysmenettelyjä. Tarvittaessa se on pyytänyt valvottavia korjaamaan tilityksiä tai antamaan menettelystään lisätietoja. Puoluetukea saavien valvottavien tehtävä on raportoida tuen käytöstä vuosittain tehtävillä tilityksillä. Tarkastusvirasto valvoo tilitysten tietosisältöä käymällä läpi valvottavien tilinpäätökset ja kirjanpitoa varmistaakseen tilitysten tietosisällön oikeellisuutta.

Vuoden 2025 valvonnassa havaittiin pääasiassa vain yksittäisiä puutteita valtionavustustilityksissä ja valtionavustuksen käytössä lukuun ottamatta yhtä valvottavaa.⁸⁰ Valtioneuvostusten lisäksi valvottavat saavat usein tileilleen myös muita avustuksia, esimerkiksi valtuustotukia, joita kunnat ja hyvinvointialueet maksavat valtuustoryhmille.⁸¹ Lisäksi emopuolueet maksavat yhdistyksilleen omia avustuksiaan. Tarkastuksissa on aiempina vuosina havaittu, että puolueyhdistykset eivät aina seuraa riittävän tarkasti eri avustusmuotoja kirjanpidossa tai tilinpäätöslaskelmissä (tase- tai tuloslaskelmissä). Tästä syystä asiakirjoista on toisinaan ollut haasteellista jälkikäteen todentaa, miten valvottava on käyttänyt puoluetukea.

Vuoden 2025 valvonnassa havaittiin, että Liike Nyt r.p. ei käyttänyt saamastaan valtionavustuksesta viittä prosenttia piirijärjestöjensä toimintaan, vaikka valtionavustuspäätöksen ehtoissa ja talousarviossa sitä edellytetään. Tarkastuksen perusteella osa Liike Nyt r.p.:n piirijärjestöjen toiminnan tukemiseen osoitetuista varoista ei tosiasiallisesti kohdistunut niiden toimintaan vuonna 2024. Tältä osin tarkastusvirasto katsoi, että puolueen tulee palauttaa tämä osa saamastaan avustuksesta valtioneuvoston kanslialle.

Liike Nyt r.p. oli myös siirtänyt valtionavustusta sellaiselle piirijärjestölle, jota ei ollut mainittu valtionavustuspäätöksessä.

Valtionavustuspäätöksen ehtojen mukaan puolueen tulee käyttää piirijärjestöjen toimintaan osoitettu viiden prosentin osuus avustuksesta puolueen hakemuksessaan ilmoittamien ja puoluetukipäätöksen liitteessä lueteltujen piirijärjestöjen toiminnan tukemiseen. Tarkastusviraston arvion mukaan valtionavustusta ei olisi saanut siirtää tai kohdistaa sellaiselle piirijärjestölle, jota ei ole mainittu valtionavustuspäätöksessä. Myöskään tältä osin viiden prosentin avustuksen käyttöehto ei toteutunut. Tarkastusvirasto totesi, että Liike Nyt r.p.:n tulee palauttaa valtioneuvoston kanslialle myös kyseiselle piirijärjestölle siirretty tai kohdistettu osuus valtionavustuksesta. Valtioneuvoston kanslialle palautettava summa piirijärjestöjen toiminnan tukemiseen tarkoitettua osuudesta on yhteensä 4 085 euroa. Puolue palautti oma-aloitteisesti mainitun summan valtioneuvoston kanslialle.

- » Puolueen ja valvottavan yhdistyksen tulee kyetä todentamaan jälkikäteen, että se on käyttänyt puoluetukea ehtojen mukaisesti.

Valvottavien on kiinnitettävä huomiota valtionavustuksen käytön seurantaan ja sen dokumentointiin ja niiden tulee seurata valtionavustuksen käyttöä myöntövuoden jälkeenkin huolellisesti. Niiden tulee kyetä todentamaan tarkastusvirastolle vuosittain, että puoluetuki on käytetty valtionavustuspäätöksessä, valtionavustuslaissa ja valtion talousarviossa mainittujen ehtojen mukaisesti. Tarkastusvirasto myös muistuttaa, että puoluetuen käytöstä tulee raportoida siten, että valtionavustustilitysten tiedot ovat selkeästi johdettavissa valvottavan kirjanpidosta.

Jos puolueet eivät kykene dokumentoimaan valtionavustuksen käyttöä asianmukaisesti tai jos tarkastusvirasto havaitsee avustusehtojen vastaista puoluetuen käyttöä, se voi määrätä avustuksen maksamisen lopetettavaksi ja jo maksetun avustuksen tai sen osan perittäväksi takaisin.⁸²

Toistaiseksi uhkasakkomenettelylle ei ole ollut tarvetta, sillä puolueet ovat suhtautuneet rakentavasti valvontahavaintoihin ja ryhtyneet korjaaviin toimenpiteisiin nopealla aikataululla. Puolueet ovat esimerkiksi palauttaneet oma-aloitteisesti valtioneuvoston kansliaan sellaiset valtionavustusosuudet, jotka tarkastusvirasto on todennut käytetyksi sääntöjenvastaisesti.

Taulukko 5. Valtionavustukset puolueille vuonna 2025.

Puolue	Tilityksen mukaan jäljellä 31.12.2023, €	Myönnetty 2024, €	Siirretty edelleen, €	Tilityksen mukaan jäljellä 31.12.2024, €
Kok.	0,00	8 295 840,00	3 001 673,00	0,00
Liik.	0,00	172 830,00	9 908,75	43 396,04
PS	2 671 816,87	7 950 180,00	1 781 900,17	3 156 434,12
RKP	0,00	1 555 470,00	480 800,00	0,00
Kesk.	0,00	3 975 090,00	1 217 540,00	0,00
KD	0,00	864 150,00	166 232,96	0,00
SDP	0,00	7 431 690,00	2 647 813,55	0,00
Vas.	0,00	1 901 130,00	426 558,06	0,00
Vihr.	0,00	2 246 790,00	275 930,83	80 593,57
Yhteensä	2 671 816,87	34 393 170,00	10 008 357,32	3 280 423,73

Puoluetuesta 5 prosenttia on tarkoitettu naisten poliittiseen toimintaan

Vuoden 2025 tarkastuksissa havaittiin, että kaikki valtionavustusta saaneet puolueet olivat käyttäneet puoluetukipäätöksen ehtojen mukaan avustuksesta viisi prosenttia puolueen naisten poliittiseen toimintaan.

Puolue voi käyttää naisten poliittiseen toimintaan osoitetun viiden prosentin avustusosuuden joko puolueen omaan naisten poliittiseen toimintaan tai siirtää sen osin tai kokonaan puoluetukihakemuksessa ilmoitetulle yhdistykselle, joka harjoittaa naisten poliittista toimintaa. Naisten toimintaan tarkoitettu osuus tulee siirtää avustusvuoden aikana. Puolueen täytyy kuitenkin varmistaa, että naisten toimintaan tarkoitettu valtionavustus käytetään ehtojen mukaiseen toimintaan. Myös avustuksen käyttö pitää dokumentoida yksityiskohtaisesti, jotta jälkikäteen voidaan selvittää, täyttääkö käyttö valtionavustuksen naisten toimintaan ohjattavalle osuudelle asetetut kriteerit.

Puolueet ovat järjestäneet naistoiminnan eri tavoin. Esimerkiksi Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p:n Sosialidemokraattiset Naiset -niminen rekisteröimätön yhdistys toimii puolueen osana. Kyseisellä rekisteröimättömällä yhdistyksellä on oma pankkitili ja kirjanpito. Myöskään Vasemmistoliiton naistoimintaa hoitava Vasemmistonaiset ei ole rekisteröity yhdistys vaan verkosto ja käytännössä osa puolueen omaa toimintaa. Näiden puolueiden valtionavustustilityksissä ilmoitettuja, naisjärjestöille

edelleen siirrettyjä summia ei siis ole siirretty puolueen ulkopuolille organisaatiolle, vaan kyseiset summat sisältyvät puolueen omaan kirjanpitoon.

Suomen Keskusta r.p. oli puolestaan siirtänyt vuonna 2024 naisten poliittiseen toimintaan osoitetun osuuden puolueen piirijärjestöille, jotka siirtävät sen edelleen esimerkiksi Keskustanaisten piirijärjestöjen käyttöön. Suomen Keskusta r.p.:llä on myös erillinen naisjärjestö. Muut puolueet ovat järjestäneet naisten toiminnan erilliseen naisjärjestöön, joille ne siirtävät naisten toimintaan tarkoitettun osuuden valtionavustuksesta. Nämä naisjärjestöt raportoivat valtionavustuksen käytöstä puolueesta erillään.

Tarkastusviraston näkemyksen mukaan nykyinen säädöspohja salii varsin kirjavia tapoja käyttää erityisesti naisten poliittiseen toimintaan osoitettua osuutta valtionavustuksesta. Tarkastusvirasto katsoo, että säädöspohjaa tulisi näiltä osin selkiyttää. Valtion talousarviossa ja puoluetukipäätöksessä tulisi määritellä yksityiskohtaisemmin, mitä puolueen omalla naisten poliittisella toiminnalla tarkoitetaan. Siten varmistetaan, että avustuksen käyttäminen ja siirtäminen edelleen ymmärretään yksiselitteisesti ja että valtionavustustilitykset ovat keskenään vertailukelpoisia. Selkeä ja yksiselitteinen säännöspohjaa turvaisi myös puolueiden välisen yhdenvertaisuuden.

Valtionavustuksen ehtoihin on lisätty Venäjän vastaisia pakotteita vuodesta 2023 alkaen.

Euroopan unioni on asettanut useita pakotteita Venäjää ja Valko-Venäjää vastaan vastauksena Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainassa. EU-pakotteet on kirjattu myös valtionavustusten sopimusehtoihin. Puoluetuen sopimusehtoihin on kirjattu vuodesta 2023 alkaen, että valtionavustusta saavan tahon tulee varmistua, että mitään varoja tai taloudellisia resursseja ei mene suoraan eikä välillisesti pakoteluettelossa lueteltujen tahojen saataville tai hyödynnettäväksi. Niin puolueen kuin sen piiri- tai naisjärjestöjen tulee siis varmistua, että valtionavustusvaroilla hankittujen tuotteiden tai palvelujen toimittamiseen ei osallistu sopimuskumppaneita tai alihankkijoita, joille on asetettu pakotteita tai joiden hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenille, välillisille tai välittömille omistajille tai kyseisessä yhteisössä määräys-, edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttäville henkilöille on asetettu pakotteita.⁸³

Tarkastusvirasto pyysi osana vuoden 2025 valvontaa kaikilta valtionavustusta saavilta puolueilta ja piirijärjestöiltä selvitystä siitä, miten ne ovat varmistuneet pakotteiden noudattamisesta. Suurin osa valvottavista ilmoitti, että ne tekevät hankintoja pääasiassa kotimaisilta, tunnetuilta ja

pitkäaikaisilta yhteistyökumppaneilta. Useiden valvottavien näkemysten mukaan myös pankkien toiminta pakotteiden toimeenpanemiseksi vähentää riskiä, että taloudellisia resursseja menisi pakotelistatuille tahoille.⁸⁴ Lisäksi tehdyt hankinnat ovat useiden valvottavien mukaan määrältään vähäisiä.⁸⁵ Muutama valvottava toi myös esille, etteivät ne toimi aloilla, joilla pakoteriskit tyypillisesti korostuvat.⁸⁶

Osa valvottavista kertoi noudattavansa puolueen tai piirijärjestön sisäistä ohjeistusta tai hankintasääntöjä.⁸⁷ Muutaman valvottavan mukaan puoluetukea ei kanavoidu lainkaan hankintoihin, vaan se kohdistetaan suoraan esimerkiksi henkilöstökuluihin joko piirijärjestön tai puolueen kautta.⁸⁸

Tarkastuksessa saatujen tietojen mukaan osa puolueista ja puolueyhdistyksistä varmisti esimerkiksi pakoteseurantatyökalua tai muita omia varmennuskeinoja käyttämällä, ettei niiden sopimuskumppaneihin kohdistu pakotteita.⁸⁹ Osa näistä valvottavista varmisti, onko kumppani pakotelistattu erityisesti silloin, kun hankintoja tehdään ulkomaisilta tahoilta. Kaksi valvontakohtetta ei ollut tietoisia pakotteista tai tehnyt lainkaan varmentavia toimenpiteitä varmistuakseen siitä, ettei taloudellisia resursseja mene pakotelistauksen alaisille tahoille.⁹⁰

Pakotteiden noudattamista selvitettiin tarkastusten aikana myös tekemällä pistotarkastuksia valtionavustusta saavien puolueiden ja puolueyhdistysten kirjanpitoaineistoon ja tarkistamalla niiden tekemiä hankintoja. Tarkoituksena oli varmistua siitä, ettei valvontakohte ole tehnyt hankintoja pakotelistatuilta tahoilta. Apuvälineenä tarkastusvirasto käytti Euroopan komission ylläpitämää pakoteseurantatyökalua (*sanctions tracker*). Yhdenkään valvontakohteen osalta ei havaittu hankintoja, jotka olisi tehty pakotelistatuilta tahoilta. Neljä valtionavustuspäätöksessä mainittua piirijärjestöä ei toimittanut tarkastusvirastolle kirjanpitoaineistoaan. Näiden osalta ei voitu varmistua pakotteiden noudattamisesta.⁹¹

Tarkastusvirasto muistuttaa, että avustuksen saajalla on vastuu selvittää sopimuskumppaneita, alihankkijoita, siirron saajia, yhteistyökumppaneita ja edunsaajia koskevat pakotteet ja niiden oikeellisuus. Toimittajan vakuutus ja siirretyn avustuksen saajan vakuutus eivät poista hankinnoissa avustuksen saajan vastuuta, vaan avustuksen saajan on tarvittaessa pyydetävä lisäselvitystä asian varmistamiseksi. Valtionavustusta saavien tahojen on suositeltavaa arvioida omia pakotteiden noudattamiseen liittyviä menettelyjään ja tarvittaessa tarkentaa toimenpiteitä, jotta niiden on mahdollista osoittaa luotettavasti noudattavansa valtionavustuspäätöksen (Valtioneuvoston päätös puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen myöntämisestä puolueille) liitteen 2 avustusehtojen kohtaa 2.3.

Puolueelta puolueyhdistykselle siirretystä valtionavustuksesta oli pääosin tehty sopimukset

Valtionavustuspäätöksen ehoissa todetaan, että jos puolue siirtää sille myönnettyä avustusta käytettäväksi muuhun kuin puolueen omaan toimintaan, puolueen on tehtävä avustusta käyttävän tahon kanssa valtionavustuslain mukainen sopimus. Tekemällä sopimuksen puolueet huolehtivat omalta osaltaan, että avustusta vastaanottava taho sitoutuu noudattamaan, mitä valtionavustuspäätöksessä ja valtionavustuslaissa lausutaan valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja ehdoista. Valtionavustuspäätöksen ehtoja pitää noudattaa myös silloin, kun avustusta käytetään muuhun kuin puolueen omaan toimintaan.

Vuoden 2025 tarkastuksissa havaittiin aiempien vuosien tavoin, että kaikki valvottavat eivät olleet tehneet valtionavustuslain mukaisia sopimuksia puoluetuen siirtämisestä eteenpäin.⁹² Osa kuitenkin ilmoitti tarkastuksen aikana valvovansa avustuksen käyttöä asianmukaisesti, vaikka sopimusta puoluetuen edelleen siirrosta ei ole tehty.

» Valtionavustuksen siirrosta ja käytöstä täytyy tehdä sopimukset, jotka noudattavat valtionavustuspäätöksen ehtoja.

Osa puolueista ja piirijärjestöistä on tehnyt vaalikausittaisia tai toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia valtionavustuksen siirtämisestä eteenpäin.⁹³ Valtionavustuspäätöksiä tehdään kuitenkin vuosittain tai vaalikauden vaihtuessa jopa kaksi kertaa vuodessa. Toistaiseksi voimassa olevissa ja vaalikausittaisissa sopimuksissa piilee riski, että sopimusehdot eivät sopimuskauden loppupuolella enää vastaa ajantasaisen valtionavustuspäätöksen ehtoja. Tarkastusvirasto suosittelee, että puolueet ja puolueyhdistykset tekisivät valtionavustussopimukset vuosittain tai muuten huolehtivat, että vaalikaudeksi tai pidemmäksi aikaa tehdyt valtionavustussopimukset noudattavat alkuperäisiä valtionavustuspäätöksen ehtoja.

Muutama valvottava ei ollut raportoinut lainkaan valtionavustuksen käytöstä valtionavustustilityksellä.⁹⁴ Puuttuvat valtionavustustilitykset tulee toimittaa tarkastusvirastoon.

Taulukko 6. Muille kuin valtionavustuspäätöksessä mainituille organisaatioille edelleen siirretyt valtionavustukset vuosina 2021–2024.

Organisaatio	2021, €	2022, €	2023, €	2024, €
Kansallinen Kokoomus r.p.	1 587 500,00	1 261 670,00	1 518 330,00	1 550 004,00
Kansalliskustannus Oy	1 587 500,00	1 261 670,00	1 518 330,00	1 550 004,00
Liike Nyt r.p.	0,00	1 000,00	0,00	0,00
Liikkeen Nuoret ry	0,00	1 000,00	0,00	0,00
Perussuomalaiset r.p.	279 000,00	270 000,00	442 680,15	474 200,00
Perussuomalainen Nuoriso ry	174 000,00	270 000,00	308 511,00	344 200,00
Suomen perusta säätiö s.r.	100 000,00	0,00	130 000,00	130 000,00
Perus-Äijät ry	5 000,00	0,00	1 461,65	0,00
Peruspuurtajat ry	0,00	0,00	2 707,50	0,00
Suomen Keskusta r.p.	876 666,63	946 666,96	749 997,32	450 000,00
Suomenmaan Kustannus Oy	876 666,63	946 666,96	749 997,32	450 000,00
Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.	58 740,00	63 240,12	58 740,24	58 740,24
Suomen Kristillisdemokraattiset Nuoret	39 159,96	43 660,08	39 160,20	39 160,20
Kristdemokraterna i Finland Svenska Organisation rf	19 580,04	19 580,04	19 580,04	19 580,04
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	998 000,00	950 000,00	945 000,00	995 000,00
Kustannus Oy Demokraatti	800 000,00	800 000,00	800 000,00	800 000,00
Arbetsförlaget Ab	83 000,00	83 000,00	83 000,00	83 000,00
Osuuskunta Kansan Valta	50 000,00	50 000,00	50 000,00	100 000,00
Sosialidemokraattiset Opiskelijat ry	12 000,00	12 000,00	12 000,00	12 000,00
Kaakkois-Suomen Demarinuoret	8 500,00	0,00	0,00	0,00
Savo-Karjalan Demarinuoret	8 500,00	0,00	0,00	0,00

Organisaatio	2021, €	2022, €	2023, €	2024, €
Länsi-Suomen Demarinuoret	8 000,00	0,00	0,00	0,00
Lounais-Suomen Demarinuoret	7 000,00	0,00	0,00	0,00
Uudenmaan Demarinuoret	6 000,00	0,00	0,00	0,00
Helsingin Sosialidemokraattinen Nuorisopiiri	5 000,00	0,00	0,00	0,00
Kristilliset sosialidemokraatit ry	5 000,00	5 000,00	0,00	0,00
Pohjois-Suomen Demarinuoret	3 000,00	0,00	0,00	0,00
Finlands svenska unga socialdemokrater (FSUD) rf	2 000,00	0,00	0,00	0,00
Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.	0,00	0,00	0,00	0,00
Vasemmistoliitto r.p.	408 956,00	408 906,00	358 936,00	275 906,00
Kansan Uutiset Oy	388 956,00	388 906,00	338 936,00	264 906,00
Kansan Tahto Oy	20 000,00	20 000,00	20 000,00	9 000,00
Tigern rf	0,00	0,00	0,00	2 000,00
Vihreä Liitto r.p.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muille siirretyt yhteensä	4 208 862,63	3 901 483,08	4 073 683,71	3 803 850,24

Tilintarkastuskertomuksissa oli vain yksittäisiä puutteita

Puoluetukea saavan puolueen ja valtionavustuspäätöksessä mainitun puolueyhdistyksen tilintarkastajan on lausuttava tilintarkastuskertomuksessaan, onko tarkastuskohde noudattanut puoluelain säännöksiä ja avustuspäätöksen ehtoja valtionavustuksen käytössä ja käyttöä koskevassa raportoinnissa. Tilintarkastajan on lausuttava myös, onko hänen tarkastamansa puolue tai yhdistys noudattanut puoluelain rahoitussäännöksiä ulkopuolisesta tuesta, tukirajoituksista sekä vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamisesta tarkastusvirastoon. Puoluelain säännöksiä sovelletaan valtionavustusta saavan puolueen ja avustuspäätöksessä mainitun yhdistyksen sekä lähiyhteisön tilintarkastukseen. Niitä ei sovelleta puolueisiin, jotka eivät saa valtionavustusta.

Puoluetuen valvonnassa havaitaan vuosittain, että yksittäisistä tilintarkastuskertomuksista puuttuu puoluelain edellyttämä tilintarkastajan lausuma. Vuoden 2025 valvonnassa lausuma puuttui kolmen valvottavan

tilintarkastuskertomuksesta.⁹⁵ Lisäksi viisi valtionavustuspäätöksessä mainittua piirijärjestöä jätti toimittamatta tilintarkastuskertomuksensa puoluerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriin,⁹⁶ eikä tarkastusvirasto voinut varmistua siitä, onko niiden tilintarkastuskertomuksia laadittu tai sisältyykö niihin puoluelain edellyttämä lausuma.

Koska tilintarkastajien tulee lausua valtionavustuksen käytöstä ja sen raportoinnista, heillä tulisi olla käytössään tilitykset valtionavustuksen käytöstä jo tilinpäätöksen tarkastuksen yhteydessä. Puolueiden ja puolueyhdistysten tulisikin huolehtia, että ne toimittavat vaadittavat tilitykset ja tarkastusaineiston hyvissä ajoin tilintarkastajien käyttöön.

6 Valvontavaltuuksien rajoitukset sekä puoluelain uudistustarpeet

Tarkastusvirasto valvoo puoluerahoitusta sille suotujen toimivaltuuksien puitteissa. Nykyisissä valvontavaltuuksissa on kuitenkin puutteita, jotka hankaloittavat valvontatehtävän tarkoituksenmukaista hoitamista. Puutteet voivat siksi merkittävästi rajoittaa rahoituksen avoimuuden toteutumista.

Vaalikaudella 2019–2023 valmisteltiin puolue- ja vaalirahoituslainsäädännön uudistusta (HE 254/2022). Lakiesitys raukesi, sillä sitä ei ehditty käsitellä ennen kevään 2023 eduskuntavaaleja, ja puolue- ja vaalirahoitusvalvonnan kannalta keskeiset lakimuutokset jäivät tekemättä. Uusi lakiesitys puolue- ja vaalirahoituslainsäädännön uudistamisesta (HE 190/2024) annettiin vuonna 2024, ja muutokset puoluelakiin ja vaalirahoituslakiin astuivat voimaan 1.7.2025 alkaen.

Valvonta ulottuu vain pieneen osaan puolueyhdistyksiä

Tarkastusviraston valvottavia ovat puoluelain perusteella ainoastaan puolueet, puoluetukea koskevassa valtioneuvoston päätöksessä mainitut yhteisöt ja puolueiden lähiyhdistykset. Valvottavia oli vuonna 2024 yhteensä 149. Rajaus jättää valvonnan ulkopuolelle suurimman osan puolueyhdistyksistä. Tarkastusviraston näkemyksen mukaan valvontatehtävä tulisi laajentaa koskemaan myös paikallisyhdistyksiä.

Vertailutiedot tehostaisivat valvontaa

Velvollisuus toimittaa tietoja puolueiden rahoituksesta koskee ainoastaan valvottavia (eli rekisteröityjä puolueita, puolueiden lähiyhteisöjä ja puolue-tukipäätöksessä lueteltuja puolueyhdistyksiä), eikä tarkastusvirastolla ole oikeutta vaatia selvityksiä ja lisätietoja kolmansilta tahoilta. Näin tarkas-tusvirastolla ei ole käytännössä oikeuksia vaatia tai kerätä vertailutietoja, joista se voisi tarkistaa valvottavien sille toimittamien tietojen ja ilmoitus-ten oikeellisuuden.

Tarkastusvirasto on nostanut raporteissaan esille rajalliset tietojensaantioikeutensa. Nykytilanteessa tarkastusvirastolla ei ole oikeuksia saada lisätietoja puolueille tukea antaneilta ja palveluita tai tuotteita toimitta-neilta tahoilta. Myös Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö ETYJ ja eduskunnan tarkastusvaliokunta ovat jo pitkään kiinnittäneet huomiota tar-kastusviraston rajallisiin tietojensaantioikeuksiin.

Rajalliset tietojensaantioikeudet voivat muodostua esteeksi valvonnan tehokkaalle toimeenpanolle. Se on myös osaltaan luonut tilanteen, jossa esimerkiksi yksittäisellä mediyhtiöllä voi olla enemmän tietoa puolueiden vaalikampanjoiden suuruudesta kuin valvovalla viranomaisella.

Sanktiot puoluelain rikkomuksista ovat vähäisiä

Puoluelain 8 b §:ssä on kuvattu puolueiden rahoituksen vastaanottamiseen liittyviä rajoituksia ja lueteltu tahoja, joilta on kiellettyä vastaanottaa rahoi-tusta. Rajoitusten rikkomisesta ei ole kuitenkaan säädetty sanktioita eikä rajoitusten valvonta kuulu tarkastusviraston valvontakokonaisuuteen vaan niin sanotun poliittisen vastuun piiriin. Nykyisen lainsäädännön puitteissa puolueiden ei esimerkiksi tarvitse palauttaa tukisuoritusta, jonka se on vas-taanottanut laissa erikseen kielletyltä taholta.

Uhkasakon käyttömahdollisuuksien rajaaminen estää tehokkaan valvonnan

Nykyisessä lainsäädännössä ainoa sanktioon rinnastuva keino tehostaa valvonnan toimeenpanoa on mahdollisuus määrätä uhkasakko, mutta sen käyttöä on rajattu tiukasti. Tarkastusvirasto voi sakon uhalla velvoittaa val-vottavaa täyttämään velvollisuutensa, jos asiakirjoja tai tietoja ei ole viras-ton kehotuksesta huolimatta toimitettu, korjattu tai täydennetty tai niiden oikeellisuutta ja riittävyyttä selvitetty ja laiminlyönti on kokonaisuutena arvioiden olennainen.

Tähän puoluelain muotoiluun liittyy kuitenkin ongelmia. Esimerkiksi puoluelain 9 d §:n mukaan puolueen asiakirjat ja tiedot toimitetaan kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun puolueen tilinpäätös on vahvistettu. Myös lähiyhteisöksi ilmoitettu yhteisö tai säätiö toimittaa lain mukaiset tiedot kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tilinpäätös on vahvistettu. Vastaavasti valtionavustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen asiakirjat ja tiedot toimitetaan yhden kuukauden kuluessa yhdistyksen tilinpäätöksen vahvistamisesta.

Käytännön valvontatyössä on havaittu, että tilanteessa, jossa valvottavat eivät ole vahvistaneet tilinpäätöstään, ei tarkastusvirasto voi edellyttää valvottavia sakon uhalla toimittamaan tietoja tarkastusvirastolle. Valvontakohteiden on siis mahdollista viivyttää tai jopa estää valvonnan kohdistumista niiden toimintaan olemalla vahvistamatta tilinpäätöstään. Tarkastusviraston näkemyksen mukaan lakia tulisi täydentää niin, että sillä olisi mahdollisuus vaatia lisätietoja valvottavilta kohteilta niiden vastaanottamasta ulkopuolisesta rahoituksesta (tiliotteet tai kirjanpito) tilanteessa, jossa valvottava ei vahvistaisi tilinpäätöstään. Lisätiedot tulisi toimittaa tarkastusvirastoon uhkasakon nojalla.

Ulkopuolisen tuen ilmoitusrajan laskeminen parantaisi puolerahoituksen avoimuutta

Puoluelakiin tehtiin muutoksia ja tarkennuksia, jotka astuivat voimaan 1.7.2025. Niiden myötä erikseen ilmoitettavan tuen raja nousi 1 500 eurosta 2 000 euroon.

Tarkastusviraston näkemyksen mukaan muutos heikentää puolerahoituksen avoimuutta, koska jatkossa yhtä suurempi osuus puolueille ja puolueyhdistyksille annetusta tuesta jää julkisuudelta piiloon. Puoluelain tavoitteena on lisätä puolerahoituksen avoimuutta sekä ehkäistä korruptiota ja epäasiallisiin sidonnaisuuksiin perustuvaa vaikuttamista puolueiden toimintaan.⁹⁷ Mahdollisimman avoin ja läpinäkyvä puolueiden ja puolueorganisaatioiden rahoitus on tärkeää myös äänestäjien poliittisen luottamuksen vahvistamisen kannalta. Ilmoitusrajan nostaminen voi tosiasiallisesti heikentää näiden tavoitteiden saavuttamista.

Tarkastusvirasto on esittänyt jo vaalikaudella 2019–2023 puolue- ja vaalirahoitusvalvonnan uudistukseen tähänneen parlamentaarisen työryhmän työn yhteydessä, että erikseen ilmoitettavan tuen ilmoitusrajaa tulisi laskea, tai esimerkiksi poistaa kokonaan oikeushenkilöiden osalta. Ehdotus olisi edelleen perusteltua huomioida, koska julkistamisvelvollisuuden kohdistuessa vain oikeushenkilöihin siihen ei liity ongelmia yksityisydensuojan näkökulmasta. Valvontakäytännön perusteella alarajan

laskeminen kuitenkin toisi paljon lisää avoimuutta sekä poliittisen rahoituksen lähteisiin että rahoituksessa esiintyviin sääntöjenvastaisuuksiin. Ja mikä tärkeintä, poliittinen rahoitus olisi näin entistä läpinäkyvämpää.

Ulkomaisen poliittisen rahoituksen sääntelyä tulisi lisätä

Tarkastusvirasto nosti esille vuonna 2025 puolue- ja vaalirahoituslakien uudistuksen yhteydessä tarpeen ulkomaisen poliittisen rahoituksen lisäsääntelylle. Nykyinen lainsäädäntö ei rajoita, miltä taholta tai kuinka paljon lainaa ehdokas voi ottaa vaalikampanjaansa. Lainsäädäntö ei myöskään rajoita sitä, miltä taholta tai kuinka paljon lainaa puolueorganisaatio voi ottaa vaalikampanjaan tai muuhun poliittiseen toimintaan. Tukisuorituksille on sen sijaan asetettu erilaisia rajoituksia, kuten yksittäisen tukijan antaman tuen katto tai ulkomaisilta tahoilta vastaanotetun tuen rajoitukset.

Oikeusministeriö on teettänyt ulkomaisesta poliittisesta rahoituksesta selvityksen vuonna 2023. Selvityksessä Matti Muukkonen esittää ulkomaisen poliittisen rahoituksen sääntelyyn ratkaisuja, joilla säädellään yhdenmukaisesti molempia rahoituslähteitä, tukea ja lainaa.⁹⁸

Nykyisen lainsäädännön perusteella lainaa on mahdollista ottaa esimerkiksi ulkomaiselta yksityishenkilöltä tai ulkomaiselta yritykseltä. Tarkastusviraston näkemyksen mukaan yksityishenkilöiltä saatuihin lainoihin voi sisältyä suurempi riski siitä, että kyse olisi tosiasiaa tuesta. Yritysten ja etenkin luottolaitosten osalta riski, että tukia peitellään lainajärjestelyin, on hieman hallitumpi, koska yritykset toimivat liiketoiminnallisin perustein.

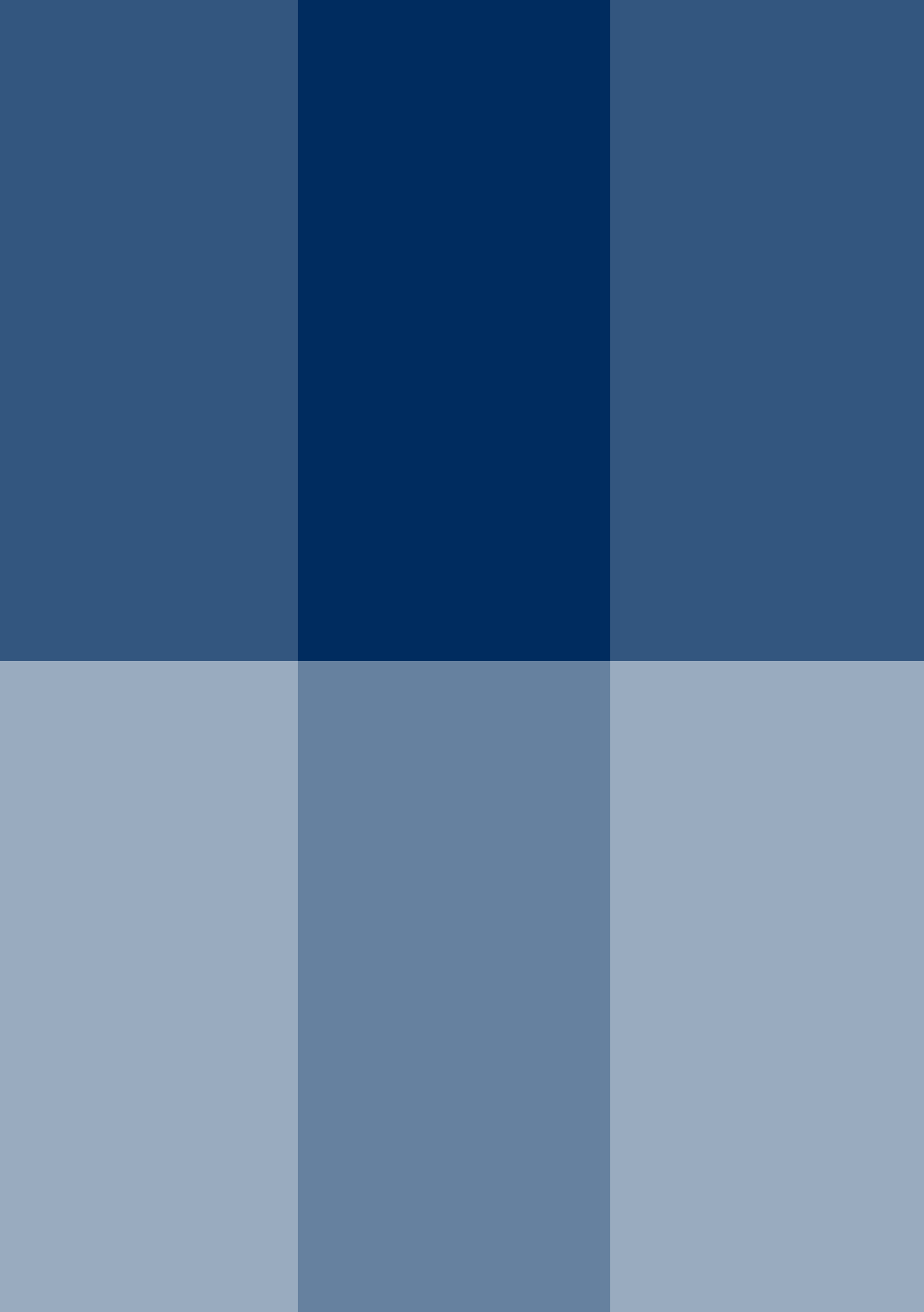
Tarkastusviraston näkemyksen mukaan olisi aiheellista pohtia, tulisiko lainan antajasta säätää vastaavalla tavalla kuin tuen antajasta, ja tulisiko kieltää kokonaan mahdollisuus ottaa lainaa ulkomaisilta tahoilta siihen liittyvien riskien vuoksi. On myös huomioitava, ettei lainarahoitukselle ole asetettu euromääräisiä rajoituksia. Tarkastusvirasto pitää täyskieltoa ulkomaisille lainoille perusteltuna ratkaisuna.

Puoluelain säännöksiä ilmoitusrekisterin tietojen julkisuudesta tulisi muuttaa

Puoluelain 9 f §:n mukaan puoluerahoituksen ilmoitusrekisteriin tallennetaan puoluelaisissa mainitut asiakirjat. Puoluelain tietojen julkistamista koskevassa pykälässä ei ole säädetty erikseen siitä, miten pitkään sinne toimitetut tiedot pidetään saatavilla verkossa. Vertailun vuoksi

vaalirahoituslain 12 §:ssä on asiakirjojen saatavilla ololle asetettu määräaika. Tarkastusviraston ylläpitämässä verkkopalvelussa on saatavilla puoluelain mukaisia asiakirjoja vuodesta 2010 saakka.

Tarkastusviraston näkemyksen mukaan puoluelain 9 f §:ää olisi tarkoituksenmukaista muuttaa vastaavaan muotoon kuin vaalirahoituslain 12 §, sillä erotuksella, että tietoaineistoja pidettäisiin saatavilla verkossa seitsemän vuoden ajan. Tämä olisi kustannustehokkaampi tapa ylläpitää puolerahoitusvalvonnan ilmoitusrekisteriä nykyiseen verrattuna, jossa rekisteriin kertyy ajan myötä suuri määrä ilmoituksia ja asiakirjoja.

Liite 1: Puoluerahoitustarkastukset vuonna 2025

Tarkastetut organisaatiot	Tarkastusajankohta
Kansallinen Kokoomus r.p.	9.9.2025
Helsingin Kokoomus ry	21.8.2025
Hämeen Kokoomus ry	22.9.2025
Kaakkois-Suomen Kokoomus ry	23.9.2025
Pirkanmaan Kokoomus ry	1.9.2025
Savo-Karjalan Kokoomus ry	20.8.2025
Varsinais-Suomen Kokoomus ry	30.9.2025
Liike Nyt r.p.	24.9.2025
Liike Nyt Helsingin piiri ry	*
Liike Nyt Hämeen piiri ry	**
Liike Nyt Kaakkois-Suomen piiri ry	*
Liike Nyt Savo-Karjalan piiri ry	*
Liike Nyt Uudenmaan piiri ry	*
Perussuomalaiset r.p.	18.9.2025
Perussuomalaisten Hämeen piiri ry	28.8.2025
Perussuomalaisten Pirkanmaan piiri ry	29.8.2025
Perussuomalaisten Pohjois-Karjalan piiri ry	16.9.2025
Perussuomalaisten Varsinais-Suomen piiri ry	19.9.2025
Suomen Keskusta r.p.	3.9.2025
Keskustan Etelä-Hämeen piiri ry	25.8.2025
Keskustan Helsingin piiri ry	26.8.2025
Keskustan Karjalan piiri ry	3.10.2025
Keskustan Kymenlaakson piiri ry	15.10.2025
Keskustan Pirkanmaan piiri ry	12.9.2025
Keskustan Pohjois-Karjalan piiri ry	8.10.2025
Keskustan Päijät-Hämeen piiri ry	4.9.2025
Keskustan Varsinais-Suomen piiri ry	4.9.2025
Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.	26.9.2025
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Helsingin piiri ry	10.9.2025

Tarkastetut organisaatiot	Tarkastusajankohta
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Hämeen piiri ry	20.8.2025
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Kymen piiri ry	31.10.2025
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Pirkanmaan piiri ry	30.9.2025
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Pohjanmaan piiri ry	25.9.2025
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Pohjois-Karjalan piiri ry	12.8.2025
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Varsinais-Suomen piiri ry	12.8.2025
Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.	25.9.2025
Svenska folkpartiet i Egentliga Finland rf	15.10.2025
Svenska folkpartiet i Helsingfors rf	30.9.2025
Suomen Sosialidemokraattinen puolue r.p.	28.8.2025
Hämeen Sosialidemokraatit ry	22.8.2025
Kaakkois-Suomen Sosialidemokraatit ry	27.8.2025
Pirkanmaan Sosialidemokraattinen piirijärjestö ry	27.8.2025
Savo-Karjalan Sosialidemokraatit ry	8.10.2025
Uudenmaan Sosialidemokraatit ry	24.10.2025
Varsinais-Suomen Sosialidemokraattinen Piiri ry	2.10.2025
Vasemmistoliitto r.p.	21.8.2025
Helsingin Vasemmistoliitto ry	28.8.2025
Hämeen Vasemmistoliitto ry	3.10.2025
Pirkanmaan Vasemmistoliitto ry	24.9.2025
Savo-Karjalan Vasemmisto ry	20.8.2025
Uudenmaan Vasemmistoliitto ry	28.8.2025
Varsinais-Suomen Vasemmistoliitto ry	27.8.2025
Vihreä liitto r.p.	30.9.2025
Hämeen Vihreät ry	1.9.2025
Kaakkois-Suomen Vihreät ry	17.9.2025
Pirkanmaan Vihreät ry	23.9.2025
Savo-Karjalan Vihreät ry	7.10.2025
Uudenmaan Vihreät ry	14.10.2025
Varsinais-Suomen Vihreät ry	2.10.2025
Kristallipuolue r.p.	10.11.2025
Totuuspuolue r.p.	11.9.2025

* Erillistä tarkastuspalaveria ei pystytty toteuttamaan. Valvottava ei toimittanut pyydettyä ennakkomateriaalia.

** Tarkastus toteutettiin ilman erillistä tarkastuspalaveria. Valvottava toimitti osan pyydetystä ennakkomateriaalista.

Liite 2: Eduskuntapuolueet, valtionavustuspäätöksessä mainitut puolueyhdistykset sekä puolueiden lähiyhteisöt

Kansallinen Kokoomus r.p.

Helsingin Kokoomus ry
Hämeen Kokoomus ry
Kaakkois-Suomen Kokoomus ry
Keski-Suomen Kokoomus ry
Lapin Kokoomus ry
Pirkanmaan Kokoomus ry
Pohjanmaan Kokoomus ry
Pohjois-Pohjanmaan Kokoomus ry
Satakunnan Kokoomus ry
Savo-Karjalan Kokoomus ry
Uudenmaan Kokoomus ry
Varsinais-Suomen Kokoomus ry
Kokoomuksen naisten liitto ry

Liike Nyt r.p.

Liike Nyt Helsingin piiri ry
Liike Nyt Hämeen piiri ry
Liike Nyt Kaakkois-Suomen piiri ry
Liike Nyt Pohjois-Suomen piiri ry
Liike Nyt Savo-Karjalan piiri ry
Liike Nyt Uudenmaan piiri ry
Liike Nyt Varsinais-Suomen piiri ry
Liikkeen naiset ry

Perussuomalaiset r.p.

Perussuomalainen Helsinki ry - Helsingin piiri
Perussuomalaisten Etelä-Pohjanmaan piiri ry

Perussuomalaisten Etelä-Savon piiri ry
Perussuomalaisten Hämeen piiri ry
Perussuomalaisten Kainuun piiri ry
Perussuomalaisten Keski-Pohjanmaan piiri ry
Perussuomalaisten Keski-Suomen piiri ry
Perussuomalaisten Kymen piiri ry
Perussuomalaisten Lapin piiri ry
Perussuomalaisten Pirkanmaan piiri ry
Perussuomalaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri ry
Perussuomalaisten Pohjois-Karjalan piiri ry
Perussuomalaisten Pohjois-Savon piiri ry
Perussuomalaisten Satakunnan piiri ry
Perussuomalaisten Uudenmaan piiri ry
Perussuomalaisten Varsinais-Suomen piiri ry
Perussuomalaiset Naiset ry

Suomen Keskusta r.p.

Centers distrikt r.f.
Keskustan Etelä-Hämeen piiri ry
Keskustan Etelä-Pohjanmaan piiri ry
Keskustan Etelä-Savon piiri ry
Keskustan Helsingin piiri ry
Keskustan Itä-Savon piiri ry
Keskustan Kainuun piiri ry
Keskustan Karjalan piiri ry
Keskustan Keski-Pohjanmaan piiri ry
Keskustan Keski-Suomen piiri ry

Keskustan Kymenlaakson piiri ry
Keskustan Lapin piiri ry
Keskustan Peräpohjolan piiri ry
Keskustan Pirkanmaan piiri ry
Keskustan Pohjois-Karjalan piiri ry
Keskustan Pohjois-Pohjanmaan piiri ry
Keskustan Pohjois-Savon piiri ry
Keskustan Päijät-Hämeen piiri ry
Keskustan Satakunnan piiri ry
Keskustan Uudenmaan piiri ry
Keskustan Varsinais-Suomen piiri ry
Suomen Keskustanaiset ry

Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.

Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Etelä-Savon piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Helsingin piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Hämeen piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Keski-Pohjanmaan piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Keski-Suomen piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Kymen piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Lapin piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Pirkanmaan piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Pohjanmaan piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Pohjois-Karjalan piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Pohjois-Savon piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Satakunnan piiri ry

Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Uudenmaan piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattien (KD)
Varsinais-Suomen piiri ry
Suomen Kristillisdemokraattiset (KD) naiset ry

Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.

Svenska folkpartiet i Egentliga Finland r.f.
Svenska folkpartiet i Helsingfors r.f.
Svenska folkpartiet i Nyland r.f.
Svenska folkpartiet i Österbotten r.f.
Svenska folkpartiets Samkrets r.f.
Svenska Kvinnoförbundet r.f.

Suomen Sosialidemokraattinen puolue r.p.

Finlands Svenska Socialdemokrater rf
Helsingin Sosialidemokraatit ry
Hämeen Sosialidemokraatit ry
Kaakkois-Suomen Sosialidemokraatit ry
Lapin Sosialidemokraattinen Piiri ry
Oulun Sosialidemokraattinen Piiri ry
Pirkanmaan Sosialidemokraattinen piirijärjestö ry
Pohjanmaan Sosialidemokraatit ry
Satakunnan Sosialidemokraatit ry
Savo-Karjalan Sosialidemokraatit ry
SDP:n Keski-Suomen Piiri ry
Uudenmaan Sosialidemokraatit ry
Varsinais-Suomen Sosialidemokraattinen Piiri ry

Vasemmistoliitto r.p.

Helsingin Vasemmistoliitto ry
Hämeen Vasemmistoliitto ry
Kaakkois-Suomen Vasemmistoliitto ry
Kainuun Vasemmisto ry
Keski-Suomen Vasemmisto ry
Pirkanmaan Vasemmistoliitto ry
Pohjanmaan Vasemmisto ry

Pohjois-Pohjanmaan Vasemmisto ry
Satakunnan Vasemmistoliitto ry
Savo-Karjalan Vasemmisto ry
Uudenmaan Vasemmistoliitto ry
Varsinais-Suomen Vasemmistoliitto ry
Vasemmistoliiton Lapin piiri ry

Vihreä liitto r.p.

Helsingin Vihreät ry
Hämeen Vihreät ry
Kaakkois-Suomen Vihreät ry
Keski-Suomen Vihreät ry
Lapin Vihreät ry
Oulun vaalipiirin Vihreät ry
Pirkanmaan Vihreät ry
Satakunnan Vihreät ry
Savo-Karjalan Vihreät ry
Uudenmaan Vihreät ry
Vaasan vaalipiirin Vihreät ry
Varsinais-Suomen vihreät ry
Vihreät Naiset ry

Lähiyhteisöt

Kansallinen Kokoomus r.p.

Kansallisen Kokoomuspuolueen Säätiö sr
Kansallisen Kokoomuksen Kainuun Säätiö sr
Kansallissäätiö sr
Lillträskin Kurssikeskussäätiö sr
Pirkanmaan Kansallissäätiö sr
Pohjois-Pohjanmaan Kansallissäätiö sr
Snellman-Säätiö sr
Varsinais-Suomen Kansallissäätiö sr

Suomen Keskusta r.p.

Maaseudun Kukkasrahasto Säätiö sr

Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.

Fonden för intressebevakning av det svenska i Finland

Suomen Sosialidemokraattinen puolue r.p.

Tikkurila Säätiö sr
Turun Työväensäätiö sr
Työväenlehdistön Kannatusyhdistys ry

Liite 3: Tilastotietoa puolerahoituksesta

Taulukko 7. Eniten tukea saaneet vuonna 2024.

Organisaatio	Tuen määrä, €
Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.	2 141 172,27
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	186 850,00
Turun Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry	138 540,94
Vihreä liitto r.p.	127 414,50
Svensk Ungdom, Svenska folkpartiets ungdomsorganisation r.f.	114 000,00
Kansallinen Kokoomus r.p.	100 000,00
Kokoomuksen Nuorten Liitto r.y.	92 500,00
Suomen Keskustanuoret ry	90 000,00
Tikkurilan Työväenyhdistys ry	77 000,00
Suomen Keskusta r.p.	71 984,84
Helsingin Kokoomus ry	60 000,00
Svenska folkpartiet i Nyland r.f.	60 000,00
Pohjois-Pohjanmaan Vasemmisto ry	50 000,00
Kainuun Kokoomus ry	46 033,36
Helsingin Vihreät ry	45 003,82
Svenska Kvinnoförbundet r.f.	45 000,00
Vasemmistoliitto r.p.	43 866,58
Svenska folkpartiet i Egentliga Finland r.f.	38 293,39
Suomen Kommunistinen Puolue r.p.	32 220,28
Svenska folkpartiet i Helsingfors rf	31 509,00
Kansallisen Kokoomuspuolueen Säätio rs	30 000,00
Svenska folkpartiets Samkrets rf	30 000,00
Svenska folkpartiet i Österbotten r.f.	30 000,00

Taulukko 8. Eniten tukea antaneet organisaatiot vuonna 2024.

Organisaatio	Tuen määrä, €
Fonden för intressebevakning av det svenska i Finland	2 080 941,00
Turun Työväensäätiö sr	219 866,42
Svenska litteratursällskapet i Finland rf*	240 000,00
Kansallisen Kokoomuspuolueen Säätiö sr	100 000,00
Snellman-Säätiö sr	92 500,00
Maaseudun Kukkasrahasto Säätiö sr	90 000,00
Tikkurila Säätiö sr	77 000,00
Kansallissäätiö sr	70 000,00
MA/PI Oy	51 850,00
Työväenlehdistön Kannatusyhdistys ry	50 000,00
Kansallisen Kokoomuksen Kainuun Säätiö sr	46 033,36
Föreningen Konstsamfundet r.f.	47 000,00
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry	41 000,00
Utdelningsstiftelsen för Svenska kulturfonden sr	40 160,00
Stiftelsen Tre Smeder sr	39 000,00
Svensk Ungdoms Understödsförening rf	38 000,00
Yksityisyrittäjien Säätiö sr	30 000,00

*Yhdistys on hoitanut Stiftelsen för utbildning och kultur på svenska i Finland sr -säätiön maksuliikenteen.

Taulukko 9. Eniten tukea antaneet yksityishenkilöt vuonna 2024.

Henkilö	Tuen määrä, €
Mikkonen, Krista	19 375,00
Huhtamäki, Timo	14 465,00
Koskenniemi, Janne	10 515,00
Oskala, Hannu	9 597,00
Niinistö, Ville	9 250,00
Harjanne, Atte	7 587,56
Hyrkkö, Saara	7 350,00
Hopsu, Inka	7 000,00
Krohn, Irina	6 400,00
Elo, Tiina	6 262,00
Pentikäinen, Pasi Antero	5 700,00
Ohisalo, Maria	5 587,50
Alametsä, Alviina	5 400,00
Salmela, Heikki	5 000,00
Vaiste, Heikki	5 000,00
Vaiste, Mikko	5 000,00

Taulukko 10. Lähiyhteisöjen antamat tuet vuonna 2024.

Organisaatio	Tuen määrä, €
Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.	
Fonden för intressebevakning av det svenska i Finland	2 080 941,00
Kansallinen Kokoomus r.p.	
Kansallisen Kokoomuspuolueen Säätiö sr	100 000,00
Snellmann-Säätiö sr	92 500,00
Kansallisen Kokoomuksen Kainuun Säätiö sr	46 033,36
Varsinais-Suomen Kansallissäätiö sr	20 000,00
Kansallissäätiö sr	7 000,00
Pirkanmaan Kansallissäätiö sr	6 564,00
Pohjois-Pohjanmaan Kansallissäätiö sr	0,00
Lillträskin Kurssikeskussäätiö sr	0,00
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	
Turun Työväensäätiö sr	2 353 038,36
Tikkurila Säätiö sr	77 000,00
Työväenlehdistön Kannatusyhdistys ry	50 000,00
Suomen Keskusta r.p.	
Maaseudun Kukkasrahasto Säätiö sr	90 000,00

Taulukko 11. Muiden säätiöiden kuin puolueiden lähiyhteisöjen antamat tuet vuonna 2024.

Organisaatio	Tuen määrä, €
Utdelningsstiftelsen för Svenska kulturfonden sr*	40 160,00
Stiftelsen Tre Smeder sr	30 000,00
Yksityisyrittäjien Säätiö sr	30 000,00
Spartacus-säätiö sr	12 500,00
Tradekan säätiö sr	4 000,00
Työväenjärjestöjen Tukisäätiö sr	2 500,00
Kutomatyöläisten Säätiö sr	2 000,00
Stiftelsen för det tvåspråkiga Finland sr	2 000,00
Metsämiesten Säätiö sr	1 500,00

*Sisältää myös Stiftelsen för utbildning och kultur på svenska i Finland sr:n tuet, jotka on ilmoitettu samalla y-tunnuksella.

Viitteet

- 1 Puoluelaki 9 e § 1 mom.
- 2 Puoluelaki 9 e § 1 mom.
- 3 Puoluelaki 9 e §:n 4 mom.
- 4 Valtionavustuslaki (688/2001) 15 § ja 16 § sekä laki Valtiontalouden tarkastusvirastosta (2000/676) 2 §:n 2 mom.
- 5 Puoluelaki (10/1969) 9 e § 1 mom.
- 6 Puoluelaki 9 f §.
- 7 Puoluelaki 9 d § 1 mom.
- 8 Puoluelaki 8 c §.
- 9 Valtionavustuslaki (688/2001) 15 § ja 16 § sekä laki Valtiontalouden tarkastusvirastosta (2000/676) 2 §:n 2 mom.
- 10 Valtioneuvoston päätös puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen myöntämisestä puolueille ajalle 1.1.2024 - 31.12.2024 (VN/31632/2023).
- 11 Puoluelaki 8 § 1 mom.
- 12 Puoluelaki 9 e § 1 mom.
- 13 Valtioneuvoston päätös puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen myöntämisestä puolueille ajalle 1.1.2024 - 31.12.2024 (VN/31632/2023).
- 14 Puoluelaki 8 a § 1 mom.
- 15 Valtioneuvoston päätökset puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen myöntämisestä puolueille vuodesta 2024 eteenpäin, Liite 2 Avustusehdot 2.3.
- 16 Puoluelaki 8 c §.
- 17 Puoluelaki 8 § ja 8 a §.
- 18 Puoluelaki 8 c § sekä VTV:n määräys D/446/04.02.00/2025 ja ohje D/447/04.02.00/2025 tukea koskevan ajantasaisen ilmoituksen tekemisestä.
- 19 Puoluelaki 8 d § sekä VTV:n määräys D/743/04.02.00/2025 ja ohje D/742/04.02.00/2025 otettuja lainoja koskevan ajantasaisen ilmoituksen tekemisestä.
- 20 Puoluelaki 8 § 2 mom. ja 8 a § 2 mom.
- 21 Puoluelaki 8 b §.
- 22 Puoluelaki 8 b § 2 mom.
- 23 Puoluelaki 8 b § 2 mom.
- 24 Puoluelaki 8 b § 1 mom.
- 25 Puoluelaki 8 b § 4 mom.
- 26 Puoluelaki 8 b § 4 mom.
- 27 Puoluelaki 8 b § 3 mom.

- 28 Ulkomainen poliittinen rahoitus ja sen sääntelytarpeet. Oikeusministeriön julkaisuja: Selvityksiä ja ohjeita 2023:6.
- 29 Lauri Tarasti & Arto Jääskeläinen: Vaali- ja puoluelainsäädäntö. 7. uudistettu painos. Helsinki: Edita, 2022.
- 30 Puoluelaki 9 e §.
- 31 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Vasemmistoliitto r.p.; Helsingin Vasemmistoliitto ry; Varsinais-Suomen Vasemmistoliitto ry; Hämeen Kokoomus ry; Pirkanmaan Kokoomus ry; Savo-Karjalan Kokoomus ry; Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Kymen piiri ry; Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Pohjanmaan piiri ry; Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Varsinais-Suomen piiri ry; Keskustan Karjalan piiri ry; Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.; Kaakkois-Suomen Sosialidemokraatit ry; Pirkanmaan Sosialidemokraattinen piirijärjestö ry; Savo-Karjalan Sosialidemokraatit ry ja Liike Nyt r.p.
- 32 Puoluelaki 9 a § ja kirjanpitolaki 7 §
- 33 Vaalirahoituslaki 4 § 2 mom.
- 34 Lauri Tarasti: Vaaliehdokkaiden ja puolueiden rahoitusopas, s.170-171. Edita, 2022.
- 35 Puoluelaki 9 b § ja 9 e §.
- 36 Puoluelaki 8 § 3 mom. ja 9 a §.
- 37 Puoluelaki 8 § 3 mom. ja 9 a §.
- 38 Puoluelaki 9 a § 2 ja 3 mom.
- 39 Vaalirahoituslaki, 4 § ja 5 §.
- 40 Puoluelaki 9 b § 4 mom.
- 41 Puoluelaki 8 b § ja 9 b § sekä vaalirahoituslaki 4 § ja 5 §
- 42 Puoluelaki 9 b § 2 mom. ja vaalirahoituslaki 6 §.
- 43 Puoluelaki 9 b §
- 44 Valtioneuvoston päätös valtionavustuksen myöntämisestä ajalle 1.1.-31.12.2024 (VNK/2023/19)
- 45 Vaalirahoituslaki 4 § 4 mom.
- 46 Valtionavustuslaki (688/2001), 5 luku.
- 47 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Kristallipuolue r.p.; Hämeen Vasemmistoliitto ry; Savo-Karjalan Vasemmisto ry; Varsinais-Suomen Vasemmistoliitto ry ja Varsinais-Suomen Kokoomus ry.
- 48 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Varsinais-Suomen Vasemmistoliitto ry; Suomen Kristillisdemokraattien Varsinais-Suomen piiri ry ja Kristallipuolue r.p.
- 49 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Liike Nyt Helsingin piiri ry; Liike Nyt Hämeen piiri ry; Liike Nyt Kaakkois-Suomen piiri ry ja Liike Nyt Uudenmaan piiri ry.
- 50 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Liike Nyt Helsingin piiri ry; Liike Nyt Hämeen piiri ry; Liike Nyt Kaakkois-Suomen piiri ry; Liike Nyt Savo-Karjalan piiri ry ja Liike Nyt Uudenmaan piiri ry.

- 51 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Liike Nyt Helsingin piiri ry; Liike Nyt Kaakkois-Suomen piiri ry; Liike Nyt Savo-Karjalan piiri ry; Liike Nyt Uudenmaan piiri ry ja Kristallipuolue r.p (v. 2024).
- 52 Puoluelaki 9 d §.
- 53 Valtiontalouden tarkastusviraston määräys puoluelain 9 b §:n tarkoittaman vaalikampanjan kuluja ja rahoitusta koskevan erittelyn laatimisesta ja puoluelain 9 d §:n 1 momentin tarkoittamien tietojen toimittamisesta (D/15/04.02.00/2025).
- 54 Puoluelaki 8 a §:n 1 mom.
- 55 Puoluelaki 9 d §.
- 56 Puoluelaki 9 d § 2 mom.
- 57 Puoluelaki 9 c §.
- 58 Tarkastusmuistio D/99/04.02.04/2025 Liike Nyt Hämeen piiri ry.
- 59 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Liike Nyt Kaakkois-Suomen piiri ry ja Liike Nyt Uudenmaan piiri ry.
- 60 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Liike Nyt Helsingin piiri ry; Liike Nyt Kaakkois-Suomen piiri ry; Liike Nyt Savo-Karjalan piiri ry ja Liike Nyt Uudenmaan piiri ry.
- 61 Tarkastusmuistio D/99/04.02.04/2025 Totuuspuolue r.p.
- 62 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Kymen piiri ry (v. 2022); Liike Nyt Hämeen piiri ry ja Kristallipuolue r.p.
- 63 Kirjanpitolaki 3 luku 1 a §.
- 64 Tarkastusmuistio D/99/04.02.04/2025 Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Varsinais-Suomen piiri ry
- 65 Puoluelaki 9 §.
- 66 <https://valtioneuvosto.fi/paatokset>
- 67 Valtioneuvoston päätökset puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen myöntämisestä puolueille.
- 68 Valtion talousarvion momentti 23.20.50 Puoluetoiminnan tukeminen sekä valtioneuvoston päätökset puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen myöntämisestä puolueille.
- 69 Valtioneuvoston päätökset puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen myöntämisestä puolueille.
- 70 Valtioneuvoston päätökset puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen myöntämisestä puolueille 1.1.2024 alkaen, Liite 2. Avustusehdot, kohta 2.3.
- 71 Puoluelaki 11 § ja valtionavustuslaki 5 luku.
- 72 Puoluelaki 9 § ja 11 §.
- 73 Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 13/2009).
- 74 Vaalirahoituslaki 4 § 4 mom.
- 75 Valtionavustuslaki 688/2001, 7 § 3 mom.
- 76 Valtionavustuslaki 688/2001, 7 § 3 mom.

- 77 Puoluelaki 10/1969, 9 a §; Valtioneuvoston asetus puoluelain 9 a §:ssä tarkoitettussa tilityksessä annettavista tiedoista (96/2017).
- 78 Puoluelaki 10/1969, 11 §.
- 79 Laki Valtiontalouden tarkastusvirastosta 2 § 2 mom.
- 80 Tarkastusmuistio D/99/04.02.04/2025 Liike Nyt r.p.
- 81 Laki hyvinvointialueesta (2021/611) 27 § ja kuntalaki (415/2015) 19 §.
- 82 Puoluelaki 11 §.
- 83 Valtioneuvoston päätökset puoluelain 9 §:n mukaisen valtioneuvoston myöntämisestä puolueille 1.1.2024 alkaen, Liite 2. Avustusehdot, kohta 2.3.
- 84 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Vihreä liitto r.p.; Hämeen Vihreät ry; Kaakkois-Suomen Vihreät ry; Pirkanmaan Vihreät ry; Liike Nyt r.p. ja Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.
- 85 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Savo-Karjalan Vihreät ry; Perussuomalaisten Pirkanmaan piiri ry; Hämeen Kokoomus ry; Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.; Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Hämeen piiri ry; Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Pohjanmaan piiri ry ja Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Pohjois-Karjalan piiri ry.
- 86 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Vihreä liitto r.p., Hämeen Vihreät ry; Kaakkois-Suomen Vihreät ry; Pirkanmaan Vihreät ry ja Uudenmaan Vihreät ry.
- 87 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Vasemmistoliitto r.p.; Helsingin Vasemmistoliitto ry; Hämeen Vasemmistoliitto ry; Pirkanmaan Vasemmistoliitto ry; Savo-Karjalan Vasemmistoliitto ry; Uudenmaan Vasemmistoliitto ry; Varsinais-Suomen Vasemmistoliitto ry; Kansallinen Kokoomus r.p.; Pirkanmaan Kokoomus ry; Vihreä liitto r.p. ja Pirkanmaan Vihreät ry.
- 88 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Keskustan Kymenlaakson piiri ry; Svenska folkpartiet i Egentliga Finland rf ja Svenska folkpartiet i Helsingfors
- 89 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Kaakkois-Suomen Vihreät ry; Savo-Karjalan Vihreät ry; Uudenmaan Vihreät ry; Perussuomalaiset r.p.; Perussuomalaisten Hämeen piiri ry; Perussuomalaisten Pohjois-Karjalan piiri ry; Helsingin Kokoomus ry; Pirkanmaan Kokoomus ry; Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Kymen piiri ry; Suomen Keskusta r.p.; Keskustan Pirkanmaan piiri ry; Keskustan Varsinais-Suomen piiri ry; Suomen Sosialidemokraattinen puolue r.p.; Uudenmaan Sosialidemokraatit ry ja Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.
- 90 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Helsingin piiri ry ja Varsinais-Suomen vihreät ry.
- 91 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Liike Nyt Helsingin piiri ry; Liike Nyt Kaakkois-Suomen piiri ry; Liike Nyt Savo-Karjalan piiri ry ja Liike Nyt Uudenmaan piiri ry.
- 92 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Liike Nyt r.p.; Keskustan Etelä-Hämeen piiri ry; Keskustan Helsingin piiri ry; Keskustan Pirkanmaan piiri ry;

- Keskustan Päijät-Hämeen piiri ry ja Perussuomalaisten Varsinais-Suomen piiri ry (2021–2022).
- 93 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. ja Vihreä liitto r.p.
- 94 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Liike Nyt Helsingin piiri ry; Liike Nyt Hämeen piiri ry; Liike Nyt Kaakkois-Suomen piiri ry; Liike Nyt Savo-Karjalan piiri ry (2024) ja Liike Nyt Uudenmaan piiri ry.
- 95 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Kymen piiri ry; Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Pohjanmaan piiri ry (2022–2024) ja Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Varsinais-Suomen piiri ry (2024).
- 96 Tarkastusmuistiot D/99/04.02.04/2025 Liike Nyt Helsingin piiri ry; Liike Nyt Hämeen piiri ry; Liike Nyt Kaakkois-Suomen piiri ry; Liike Nyt Savo-Karjalan piiri ry ja Liike Nyt Uudenmaan piiri ry.
- 97 Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi puoluelain, ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain ja rahankeräyslain muuttamisesta (HE 6/2010)
- 98 Muukkonen, Matti. Ulkomainen poliittinen rahoitus ja sen sääntelytarpeet. Oikeusministeriön julkaisuja, Selvityksiä ja ohjeita 2023:6.

Valtiontalouden tarkastusvirasto
Porkkalankatu 1 | PL 1119 | 00101 Helsinki
Puhelin 09 4321 | VTV.fi